

Nota

Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat 9,
Groenbuffer
Verslag van Resultaten

Titel

Nota Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat 9, Groenbuffers: Verslag van Resultaten

Auteurs

David Demoen, Ron Bakx & Mike Creutz

Met bijdragen van

Yves Perdaen

Erkende archeoloog

David Demoen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00062)

BAAC-Projectnummer

2019-0423

ID-nummer archeologienota

ID8173

Plaats en datum

Gent, 5 april 2019

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1103

ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

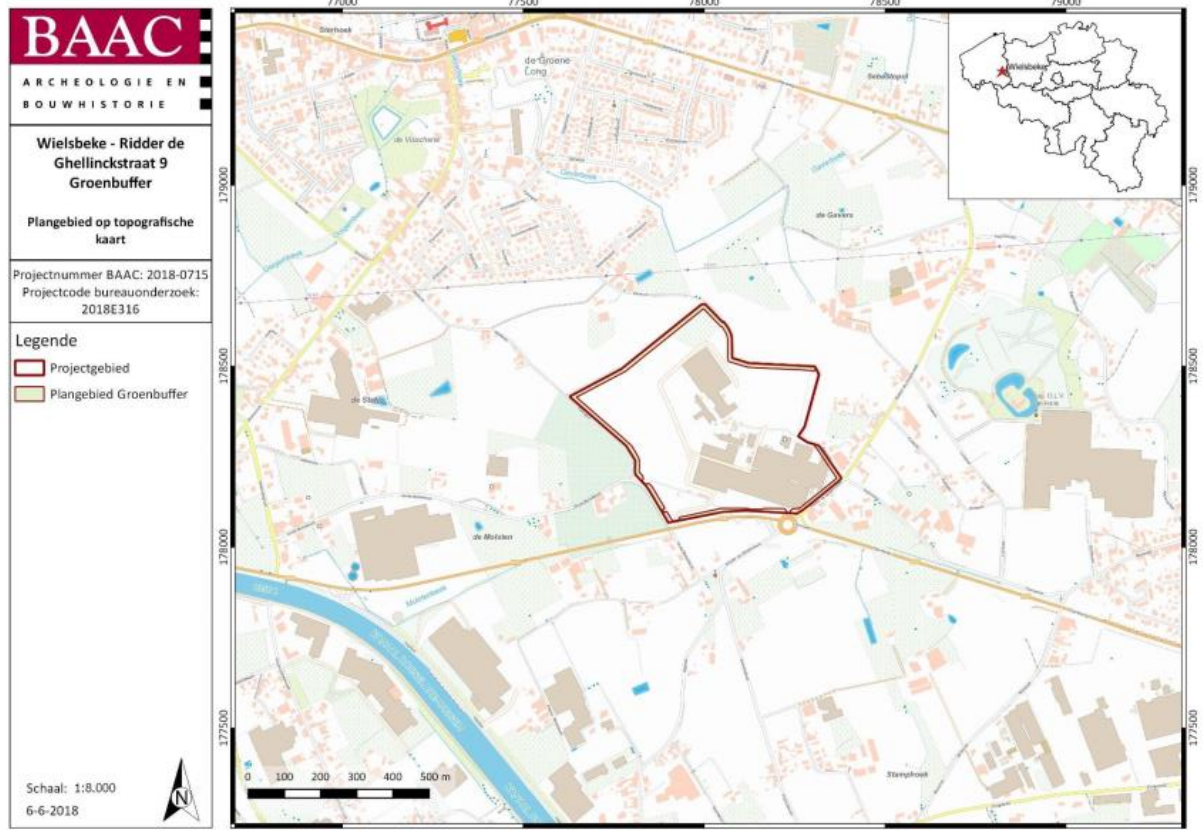
1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Aanleiding	3
1.3	Onderzoekstraject.....	3
1.4	Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota	3
2	Proefsleuvenonderzoek	4
2.1	Beschrijvend gedeelte	4
2.1.1	Administratieve gegevens	4
2.1.2	Onderzoeksopdracht	4
2.2	Werkwijze en strategie van het vooronderzoek	6
2.2.1	Methoden en technieken	6
2.2.2	Organisatie van het vooronderzoek.....	6
2.2.3	Afwijkingen uitvoer onderzoek	8
2.2.4	Gegevens feitelijke uitvoer proefsleuvenonderzoek	10
2.2.5	Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding.....	10
2.3	Assessmentrapport	11
2.3.1	Assessment landschap en bodem.....	11
2.3.2	Assessment sporen en structuren	15
2.3.3	Assessment vondsten	35
2.3.4	Assessment stalen	39
2.3.5	Conservatieassessment.....	39
2.4	Synthese onderzoeksresultaten Proefsleuvenonderzoek	40
2.4.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	40
2.4.2	De onderzoeksresultaten in een ruimer archeologisch, historisch en cultureel kader	40
2.4.3	Confrontatie resultaten eerder vooronderzoek.....	42
2.4.4	Waardering archeologische vindplaatsen	43
2.4.5	Synthesekaarten	43
2.4.6	Onderzoeksvragen: Antwoorden.....	46
2.5	Besluit	52
2.5.1	Potentieel op kennisvermeerdering.....	52
2.5.2	Volledigheid vooronderzoek	52
3	Samenvatting	54
4	Lijsten.....	55
4.1	Figurenlijst	55
4.2	Tabellenlijst.....	55
4.3	Plannenlijst	55
5	Bibliografie	57
6	Bijlagen.....	58

6.1	Kaartmateriaal.....	58
6.2	Lijsten.....	58
6.2.1	Sporenlijst	58
6.2.2	Vondstenlijst.....	58
6.3	Referentieprofielen	58

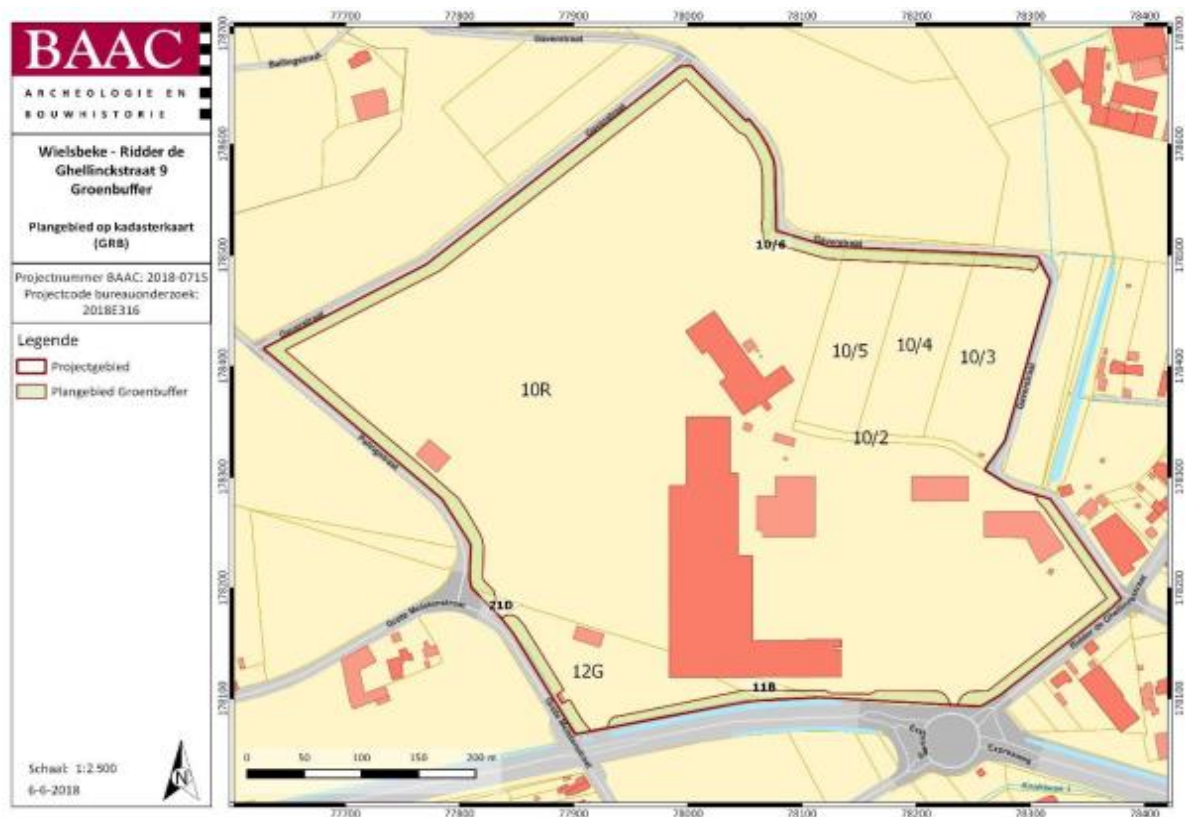
1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat		
Ligging	Ridder de Ghellinckstraat 9, gemeente Wielsbeke, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Wielsbeke, 1e Afdeling, Sectie B nr's 10R, 10/2, 10/3, 10/4, 10/5, 11B, 12G, 21D, 505C en 505E		
Coördinaten	Noordwest:	x: 77610,00	y: 178675,00
	Noordoost:	x: 78375,00	y: 178675,00
	Zuidwest:	x: 77610,00	y: 178120,00
	Zuidoost:	x: 78375,00	y: 178120,00
Projectcode BAAC Vlaanderen	2019-0423		
ID archeologienota	ID8173		
Proefsleuvenonderzoek	Projectcode	2019C246	
	Veldwerkleider	Ron Bakx	
	Erkende archeoloog	David Demoen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00062)	
	Betrokken actoren	Ron Bakx (archeoloog, veldwerkleider) David Demoen (archeoloog) Mike Creutz (aardkundige & archeoloog-assistent)	
	Betrokken derden	Niet van toepassing	

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (1:8.000; digitaal; 06/06/2018).¹

Plan 2: Plangebied op kadastrale kaart (GRB) (1:2.500; digitaal; 06/06/2018).²

1.2 Aanleiding

De voorliggende nota omvat de uitgestelde uitvoer van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek. Dit werd gerapporteerd in de archeologienota *“Archeologienota Wielsbeke Ridder de Ghellinckstraat 9, Groenbuffers” (ID8173)*. Het reeds uitgevoerde vooronderzoek omvat een bureauonderzoek (met controleboringen). De synthese van het bureauonderzoek luidt als volgt:

“Uit het bureauonderzoek blijkt dat binnen het projectgebied vanaf het midden van de 20^e eeuw vele ingrepen plaatsvonden die de bodemopbouw in diverse mate verstoorden. Er werden inmiddels reeds verschillende fabrieksgebouwen opgericht en weer afgebroken om vervangen te worden door nieuwe infrastructuur. Er werd bovendien in een groot deel van het projectgebied reeds verharding aangebracht en gedeeltelijk ook weer verwijderd of vervangen. Er zijn slechts enkele delen van het projectgebied die op basis van historische gegevens ongeroerd zouden kunnen gebleven zijn.

Het bureauonderzoek leidt naar een gunstige inschatting was betreft archeologische waarden in het plangebied en dit op basis van landschap, bodem en archeologische waarden in de omgeving. Na het terreinbezoek en de uitvoering van de controleboringen blijkt dat gesteld kan worden dat de archeologische verwachting voor het grootste deel van het projectgebied zeer laag is. Dit is het geval ter hoogte van de zones die reeds verstoord werden door voorgaande werken (bouwwerken en graafwerken voor kabels en leidingen) en de aanbreng van betonverharding. Er is bijgevolg slechts een beperkt aandeel van het totale projectgebied dat nog een middelhoge archeologische verwachting heeft.

Het potentieel op kennisvermeerdering binnen de geplande ingreep voor de aanleg van de groenbuffers zelf, in de zones met middelhoge archeologische verwachting, is voldoende, ondanks de beperkte omvang van de ingreep zelf. Resultaten uit verder onderzoek in deze zone kunnen immers een meerwaarde betekenen voor de omgeving en voor het projectgebied zelf, waarbij een betere inschatting van eventueel overige aanwezige waarden binnen het projectgebied mogelijk wordt. Elke vondst binnen de contour van het plangebied betekent een kennisvermeerdering voor de omgeving, aangezien de gekende data eerder schaars is.

Er wordt dan ook een vervolgonderzoek geadviseerd binnen de zones met middelhoge archeologische verwachting (de advieszone). De keuze voor de uitvoering van een proefsleuvenonderzoek wordt gemotiveerd in het programma van maatregelen van deze archeologienota, waar eveneens de methodiek wordt beschreven.”³

1.3 Onderzoekstraject

Het verder vooronderzoek opgelegd in het Programma van Maatregelen bij archeologienota ID8173 omvatte een proefsleuvenonderzoek. Het proefsleuvenonderzoek (2019C246) werd uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba, onder leiding van veldwerkleider Ron Bakx.

1.4 Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota

Niet van toepassing.

³ CORNELIS 2018, p.62

2 Proefsleuvenonderzoek

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

Zie 1.1 Administratieve gegevens.

2.1.2 Onderzoeksopdracht⁴

Proefsleuvenonderzoek is erg geschikt voor het opsporen van archeologische ensembles onder de vorm van grondsporen op rurale terreinen met een grote oppervlakte. Belangrijk hierbij is dat het sleuvenonderzoek aanleiding is voor een verdere evaluatie van het terrein in een archeologienota.

Indien de kans op aanwezigheid van waardevolle archeologische ensembles vrijwel onbestaande wordt ingeschat, is het sleuvenonderzoek in regel het eindpunt van het archeologisch traject. Wanneer de kans hoog wordt ingeschat, wordt binnen de archeologienota een advies voor een vervolgtraject geformuleerd. Vaak bestaat dit uit een vlakdekkende opgraving op specifiek afgebakende zones van het onderzoeksterrein.

Tijdens dergelijk onderzoek is het van belang dat slechts een beperkt deel van het plangebied onderzocht wordt. Archeologische sporen worden tijdens een sleuvenonderzoek immers niet volledig onderzocht. Om de kans op de beschadiging van het archeologisch ensemble te beperken, wordt een dekkingsgraad van 10%-15% vooropgesteld. Zo wordt het resultaat van het onderzoek bereikt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Deze onderzoeksopdracht kadert binnen de doelstelling van het vooronderzoek – het vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken – die tijdens het voorgaande bureauonderzoek niet werd gehaald. Tijdens het proefsleuvenonderzoek moeten minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

Bodem en paleolandschap

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Wat is de relatie tussen deze bodemhorizonten en het omliggende landschap?

Sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?

⁴ Uit PvM bij CORNELIS 2018.

- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

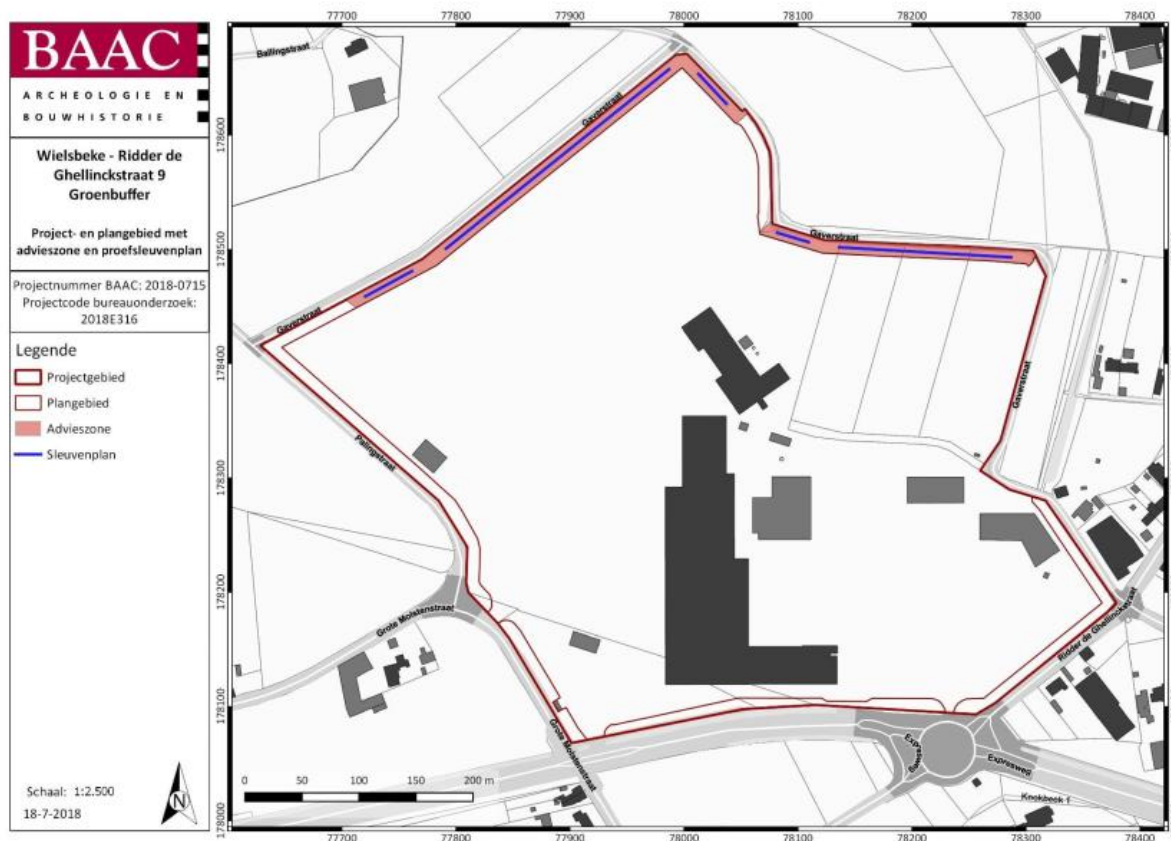
Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

2.2 Werkwijze en strategie van het vooronderzoek

2.2.1 Methoden en technieken

Voor de algemene bepalingen en specifieke methode van het onderzoek wordt verwezen naar het Programma van Maatregelen bij de archeologienota ID8173 en de desbetreffende hoofdstukken in de Code Goede Praktijk.⁵

Plan 3: Voorstel inplanting van de proefsleuven zoals in archeologienota ID8173 (1:2.500; digitaal; 18/07/2018).⁶

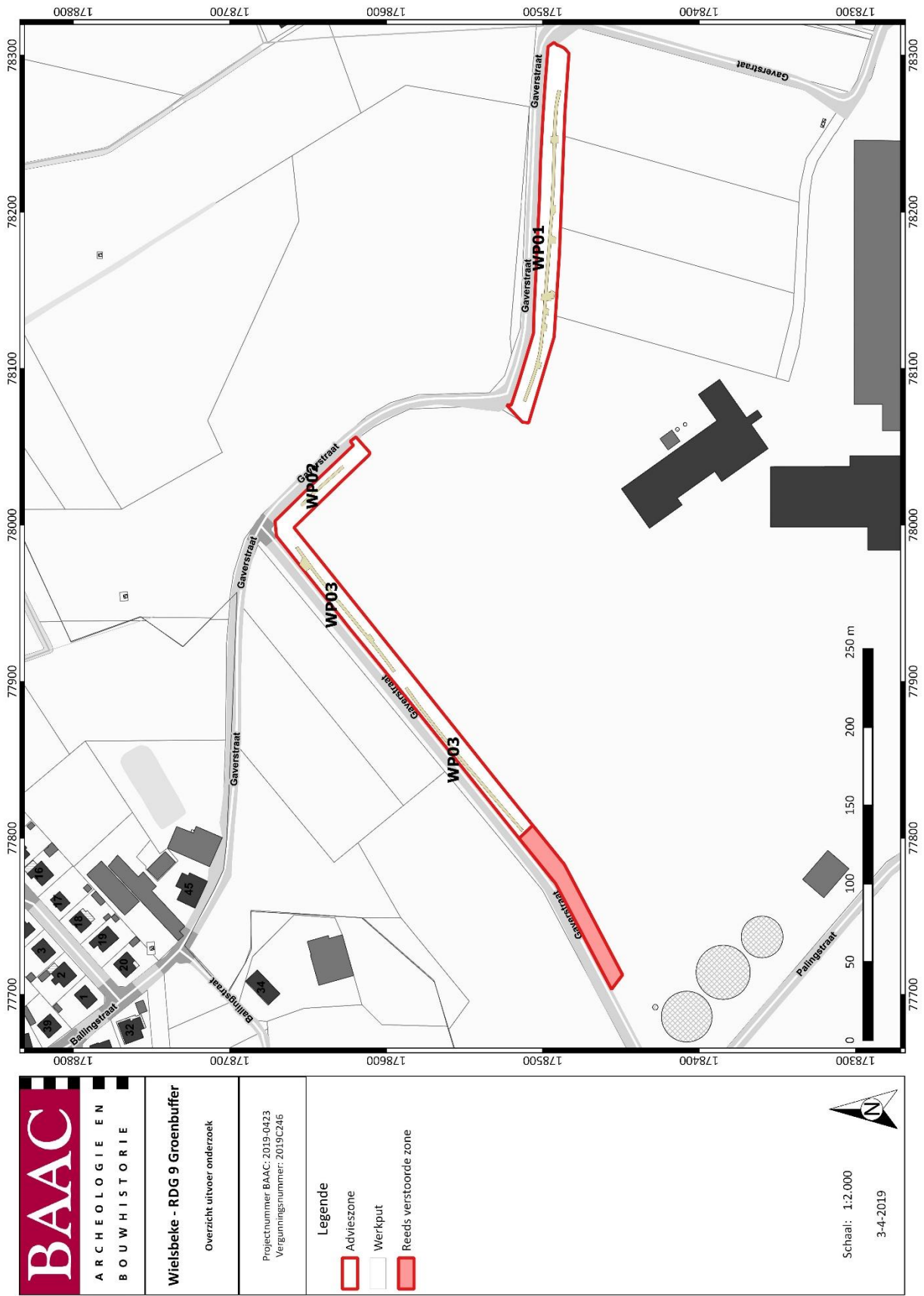
2.2.2 Organisatie van het vooronderzoek

Het onderzoek werd uitgevoerd op 26 maart 2019 onder leiding van erkende archeoloog Ron Bakx. Mike Creutz was aanwezig op het onderzoek voor de bodeminterpretatie. Verder werd het veldwerk uitgevoerd door archeoloog David Demoen.

De sleuven werden aangelegd met behulp van een kraan op rupsbanden van 21 ton met een gladde graafbak van 1.80 m. Van alle sleuven werden overzichtsfoto's gemaakt. De sleuven en sporen werden ingetekend door middel van een GPS van het type Geomax Zenith 25 PRO en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Gebruik makend een GIS omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

⁵ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019.

⁶ CORNELIS 2018.

Plan 4: Overzicht uitvoer onderzoek (1:2.000; digitaal; 03/04/2019).

2.2.3 Afwijkingen uitvoer onderzoek

Afwijkingen t.a.v. de C.G.P.

Het onderzoek werd volledig conform de Code van Goede Praktijk uitgevoerd.

Afwijkingen t.a.v. het Programma van Maatregelen (ID8173)

Reeds voor de uitvoer van het veldwerk was duidelijk dat de specifieke methode zoals voorgesteld in het PVM bij de ANOTA niet kon worden uitgevoerd. Dit was te wijten aan reeds uitgevoerde graaf- en grondwerken binnen de advieszone. Waar nodig werd de specifieke methode aangepast, waarbij de oppervlaktecriteria, dekkingsgraad en doelstellingen van het onderzoek gegarandeerd bleven (zie 2.2.4 Gegevens feitelijke uitvoer proefsleuvenonderzoek). Hieronder een overzicht van de doorgevoerde aanpassingen:

- Aan de westzijde van de Gaverstraat – het uiterste zuidwestelijke deel van onderzoekszone WP03 - kon een deel niet geprospecteerd worden omdat hier reeds een talud is aangelegd. Het gaat hier om een strook van ca 110 m x 12 m, goed voor een oppervlakte van ca. 1.200 m² (zie Plan 4 en Figuur 1).
- Over heel de onderzoekszone was de teelaarde reeds afgegraven. Hierbij werd geen aanvaardbare buffer tussen de afgraving en het archeologisch niveau (onder de Ap-horizont) in rekening genomen. Over heel de onderzoekszone was het archeologisch niveau dan ook blootgesteld aan degradatie, onder andere door weersomstandigheden en betreding door graafmachines en andere werfvoertuigen. De kwetsbaarheid van het archeologisch niveau zorgde ervoor dat bij de aanleg van de sleuven erg omzichtig te werk werd gegaan. Het dichten van de sleuven en de aanleg van kijkvensters waar veel kraanbewegingen voor nodig waren, was niet te verantwoorden. Na het onderzoek werden de waardevolle archeologische sporen afgedekt met een folie en manueel bedolven met teelaarde.
- Ter hoogte van onderzoekszone WP01 was de teelaarde op bepaalde plaatsen dermate diep afgegraven dat belangrijke archeologische sporen reeds dagzoomden. Het ging onder andere om een (goed leesbaar) brandrestengraf S.1.014. Dit spoor werd geregistreerd, afgedekt en manueel bedolven onder teelaarde. De hele onderzoekszone WP01 werd systematisch afgezocht naar dergelijke sporen.

*Figuur 1: Zicht op de reeds aangelegde talud in het zuidwestelijke deel van onderzoekszone WP03.
Hier was onderzoek uiteraard niet langer mogelijk.*

Figuur 2: Overzicht van onderzoekszone WP01. Het erg ruim afgraven van de teelaarde had tot gevolg dat duidelijk leesbare archeologische sporen – zoals brandrestengraf S.1.014 – reeds dagzoomden (zie onderaan).

2.2.4 Gegevens feitelijke uitvoer proefsleuvenonderzoek

Technische gegevens

- Aantal proefsleuven: 3
- Oppervlakte plangebied: 7.907 m²
- Oppervlakte onderzoekszone: 6.700 m²
- Oppervlakte onderzoek: 960 m²
- Dekkingsgraad onderzoek: 14.30 %

2.2.5 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding

Er werd geen beroep gedaan op externe specialisten.

2.3 Assessmentrapport

2.3.1 Assessment landschap en bodem

2.3.1.1 Landschappelijke en aardkundige situering

Zie het bureauonderzoek in archeologienota ID8173.⁷

2.3.1.2 Bodem en paleolandschap: beschrijving en analyse referentieprofielen

Er werden over het gehele plangebied vijf profielen aangelegd⁸, waarvan drie als referentieprofielen werden beschreven, representatief voor de gehele bodemopbouw van het plangebied (zie Plan 5).

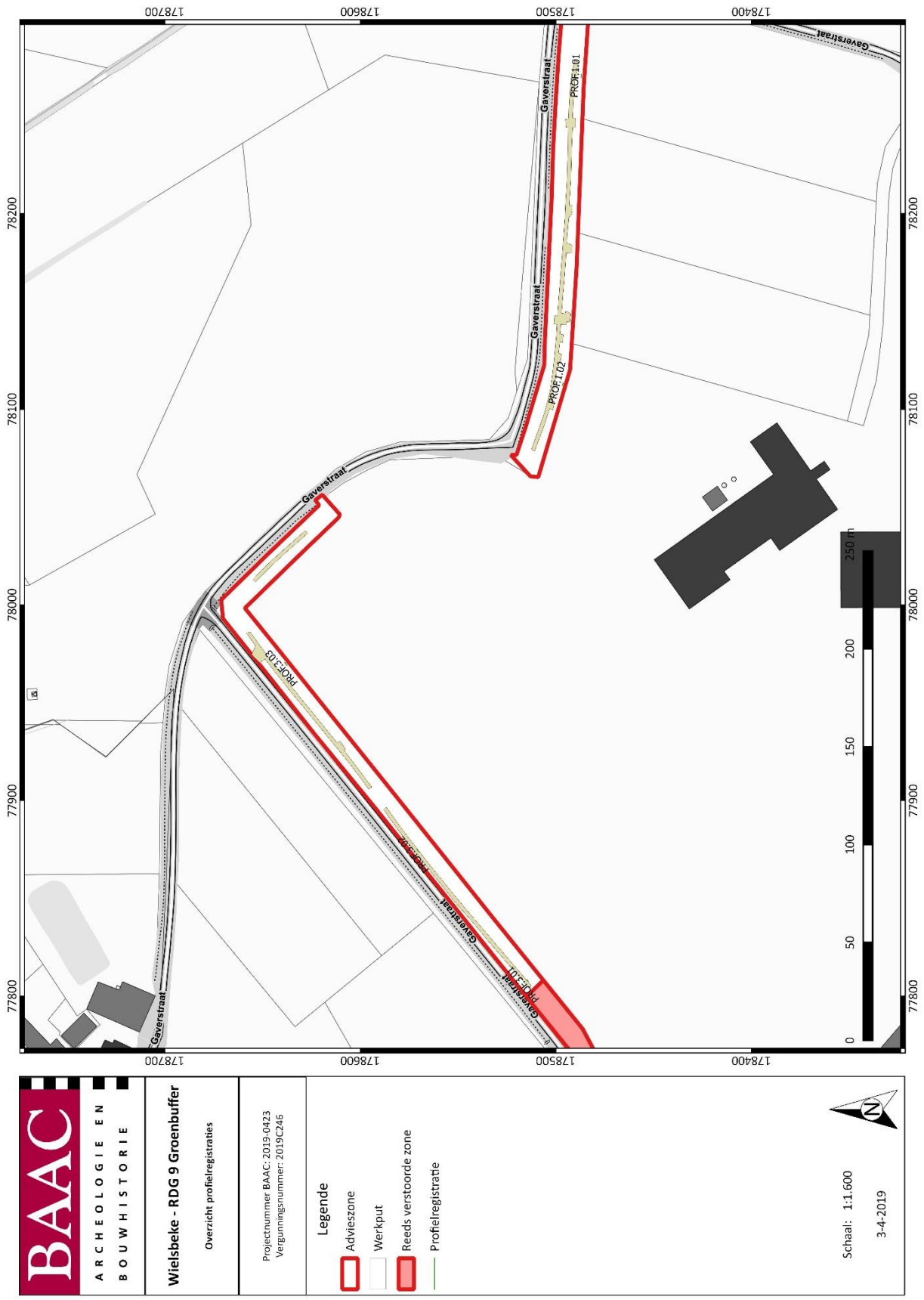
Referentieprofiel 1.1 (Tabel 1, Figuur 3), centraal westelijk gelegen in werkput 1, vertoonde drie bodemhorizonten. De top werd gekenmerkt door twee geploegde en opgehoogde pakketten van in totaal 70 cm dikte, bestaande uit matig humeus lichte zandleem met matig veel tot veel puinresten. Vanaf 70 cm beneden maaiveld kwam de moederbodem voor (Cg-horizont), bestaande uit geeloranje zandleem met enkele mangaan- en ijzervlekken. De grens met bovenliggend pakket was zeer scherp. In het profiel werd geen bodemvorming aangetroffen en de grondwatertafel werd niet bereikt. Enkel de bovenste 40 cm was kalkrijk, onderliggende pakketten waren volledig kalkloos.

Tabel 1: Werkput 1 Profiel 1

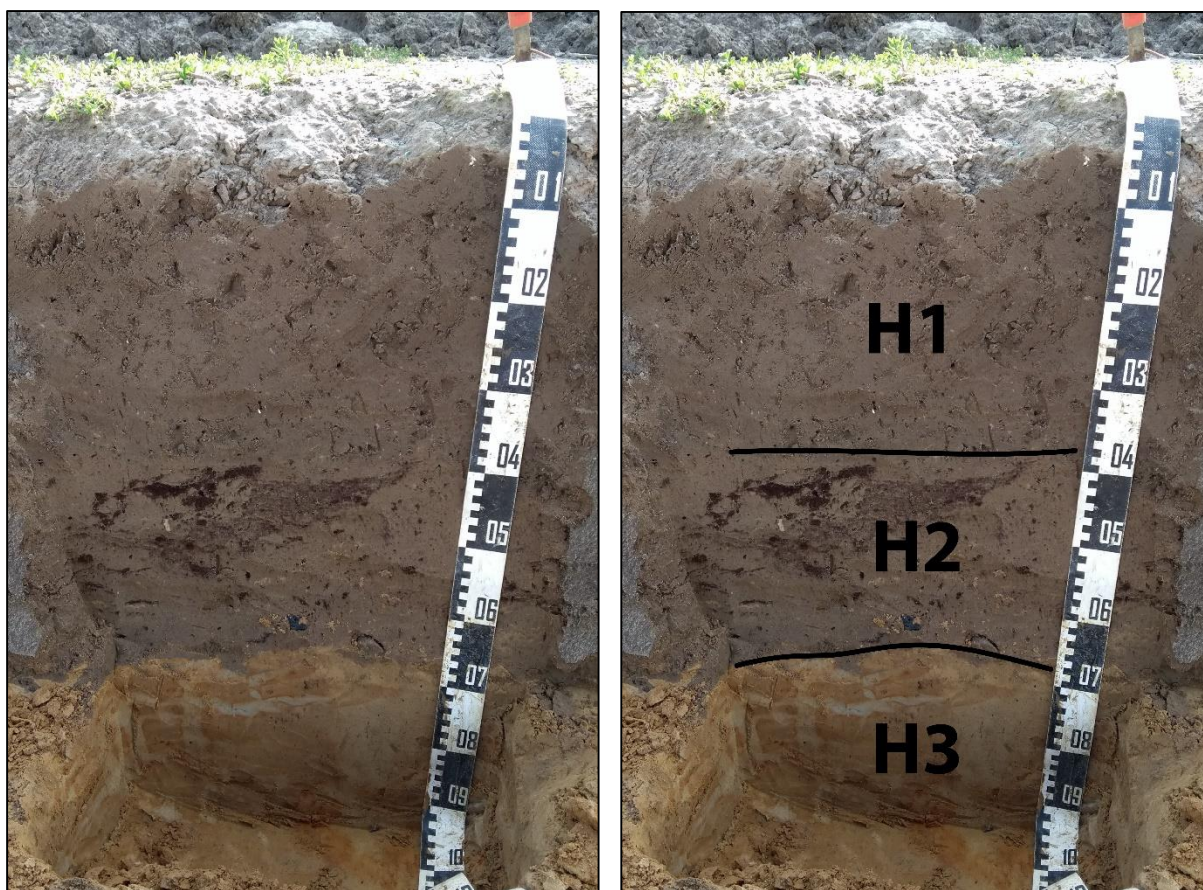
Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Beschrijving
H1	0-40	1Ap1	P (Z4, SMG)	DBRDGR, V, H2, APO3, CA3, O, opgehoogd, geploegd
H2	40-70	1Ap2	P (Z4, SMG)	DBRDGR, V, H2, APO3, CA1, O, DU/r, opgehoogd, geploegd
H3	70-90	2Cg	L (Z4, SMK)	GEOR, V, MN1, FE1, CA1, O, SA/r
Opmerking: GWT niet bereikt				

⁷ CORNELIS 2018.

⁸ Deze werden aangelegd buiten de sleuf, aan de rand van de onderzoekszone, waar de teelaarde nog niet verwijderd was. Zo kon alsnog een volledig bodemprofiel geregistreerd worden.

Plan 5: Overzicht profilregistraties (1:1.600; digitaal; 0./04/2019).

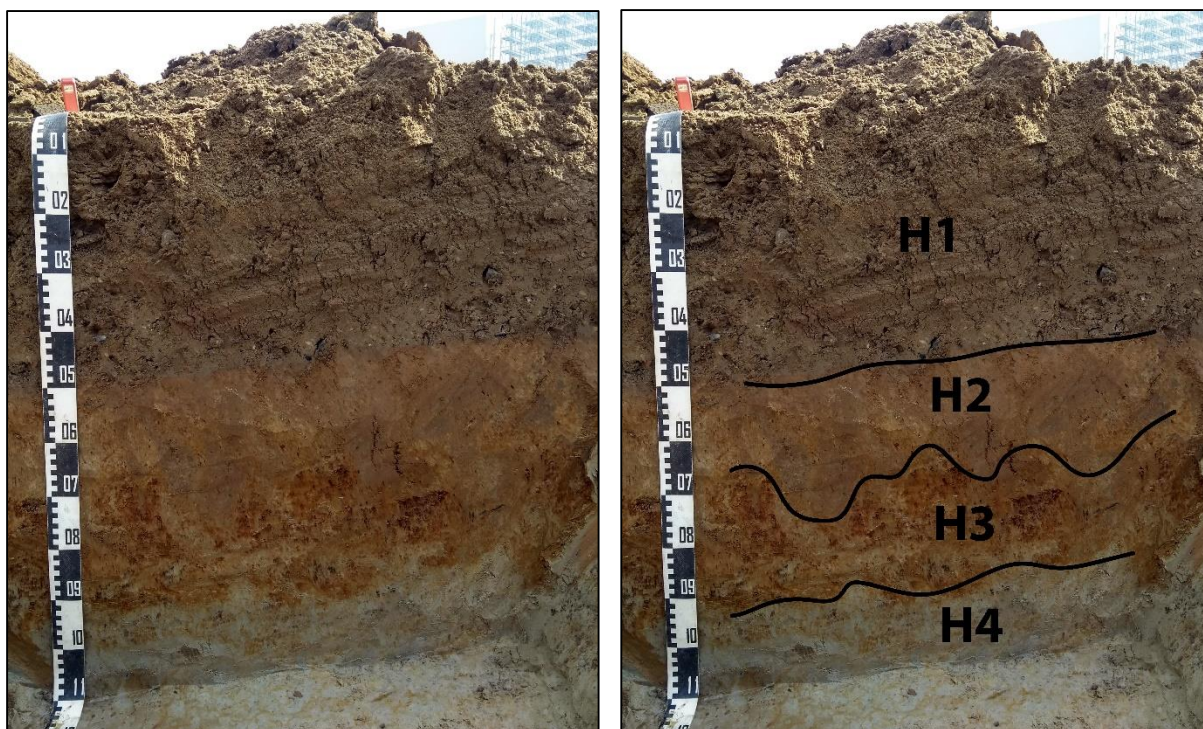

Figuur 3: Referentieprofiel 1.1 (links); met aanduiding horizonten (rechts).

Referentieprofiel 3.1 (Tabel 2, Figuur 4), gelegen in de zuidwestelijke hoek van werkput 3 vertoonde vier bodemhorizonten. In dit profiel bestond de top uit een 50 cm dik ophogingspakket, bestaande uit matig humeuze lichte zandleem met veel grind en matig veel puinresten (Ap-horizont). Hieronder werd een AB-overgangshorizont waargenomen naar een textuur B-horizont op 70 cm diepte (Bt-horizont). Deze horizont werd gekenmerkt door een merkbaar kleigere textuur (zware zandleem), waarin duidelijk matig veel tot veel mangaan- en ijzervlekken voorkwamen. Vanaf 90 cm diepte kwam de licht gleyige moederbodem voor als een lichte zandleem met enkele ijzervlekken. De toplaag was sterk kalkhoudend, andere horizonten bevatten geen kalk. De grondwatertafel lag rond de 90 cm diepte.

Tabel 2: Werkput 3 Profiel 1

Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Beschrijving
H1	0-50	Ap	P (Z5, SMG)	DBRDGR, V, H2, O, CA3, G3, APO2, BS2, opgehoogd
H2	50-70	AB	L (Z4, SMK)	BRDBR, V, HV, O, CA1, MN1, FE1, BIO2, SA/r
H3	70-90	Bt	Le	BRDOR, V, CA1, MN2, FE2, gley, DU/r
H4	90-110	Cg	P	ORGR, V, CA1, FE1, gley, SA/r
Opmerking: GWT 90 cm				

Figuur 4: Referentieprofiel 3.1 (links); met aanduiding horizonten (rechts).

Referentieprofiel 3.3 (Tabel 3, Figuur 5), gelegen in de noordoostelijke hoek van werkput 3, vertoonde twee bodemhorizonten. Onder een 30 cm dikke ploeglaag werd onmiddellijk de moederbodem zonder profielontwikkeling aangetroffen (Cg-horizont). In dit profiel bestond de moederbodem uit oranjegeel matig grof zand met enkele mangaan- en ijzervlekken. De grondwatertafel lag op 80 cm en enkel de ploeglaag was kalkhoudend.

Tabel 3: Werkput 3 Profiel 3

Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Beschrijving
H1	0-30	Ap	P (Z4, SMG)	DBRDGR, V, H2, O, CA3, APO2, ploeglaag
H2	30-80	Cg	Z (Z5, SMK)	ORGE, V, O, CA1, MN1, FE1, SA/r
Opmerking: GWT 80 cm				

Figuur 5: Referentieprofiel 3.3 (links); met aanduiding horizonten (rechts).

2.3.1.3 Interpretatie referentieprofielen

Het plangebied wordt gekenmerkt door enerzijds een verploegde en opgehoogde (lichte) zandleembodem zonder profielontwikkeling (werkputten 1, 2 en noordelijk deel van 3), en anderzijds door een verploegde en opgehoogde lichte zandleembodem met textuur B horizont (zuidelijk deel van werkput 3). De verploegde en opgehoogde pakketten zijn sterk grind- en puinrijk. De moederbodem in het plangebied varieert gaande van matig grof zand (profiel 3.3) tot matig fijn zandleem (profiel 1.1). Deze afzettingen zijn typerend voor fluvioperiglaciale afzettingen en hebben een vermoedelijke ouderdom uit het weichseliaan.

2.3.2 Assessment sporen en structuren

2.3.2.1 Manifestatie archeologische site aan huidig oppervlak

Er werden geen sporen, structuren of archeologische ensembles aangetroffen aan het oppervlak van het onderzoeksterrein.

2.3.2.2 Stratigrafie van de site

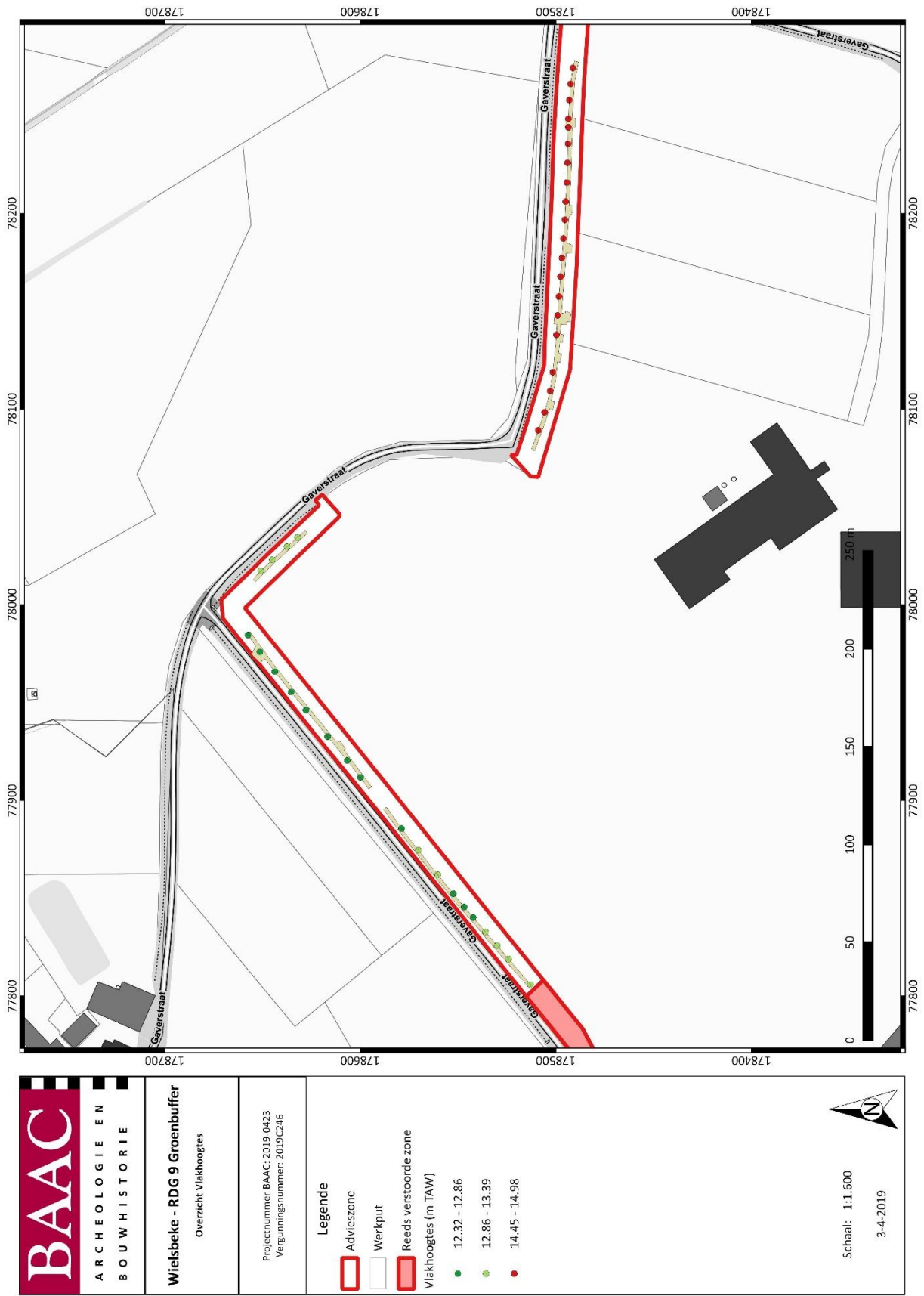
De antropogene stratigrafie van de site bestond uit slechts één relevant (leesbaar) archeologisch niveau, net onder de (reeds grotendeels afgegraven) A-horizont. Dit was gelegen op een hoogte van 14.75 m TAW (WP01), 12.90 – 13.00 m TAW (WP02) en 12.50 (NO) – 12.80 m (ZW) TAW (WP03). Dit niveau lag (maximaal) slechts een kleine 10 cm onder de reeds afgegraven teelaarde.

2.3.2.3 Weergave onderzoek: kaarten

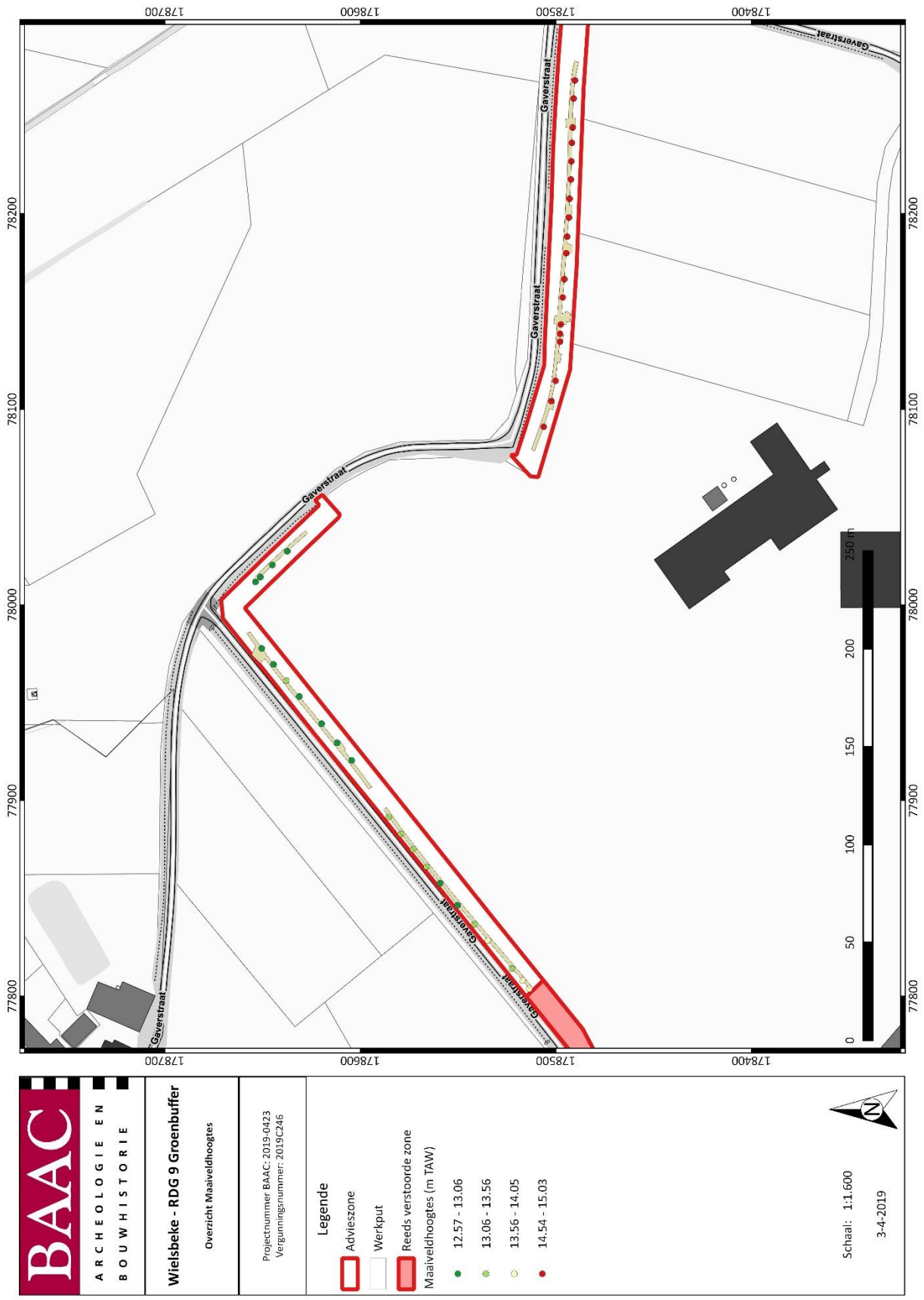
Zie hieronder.

2.3.2.4 Harrismatrix van complexe stratigrafie en complexe spoorcombinaties

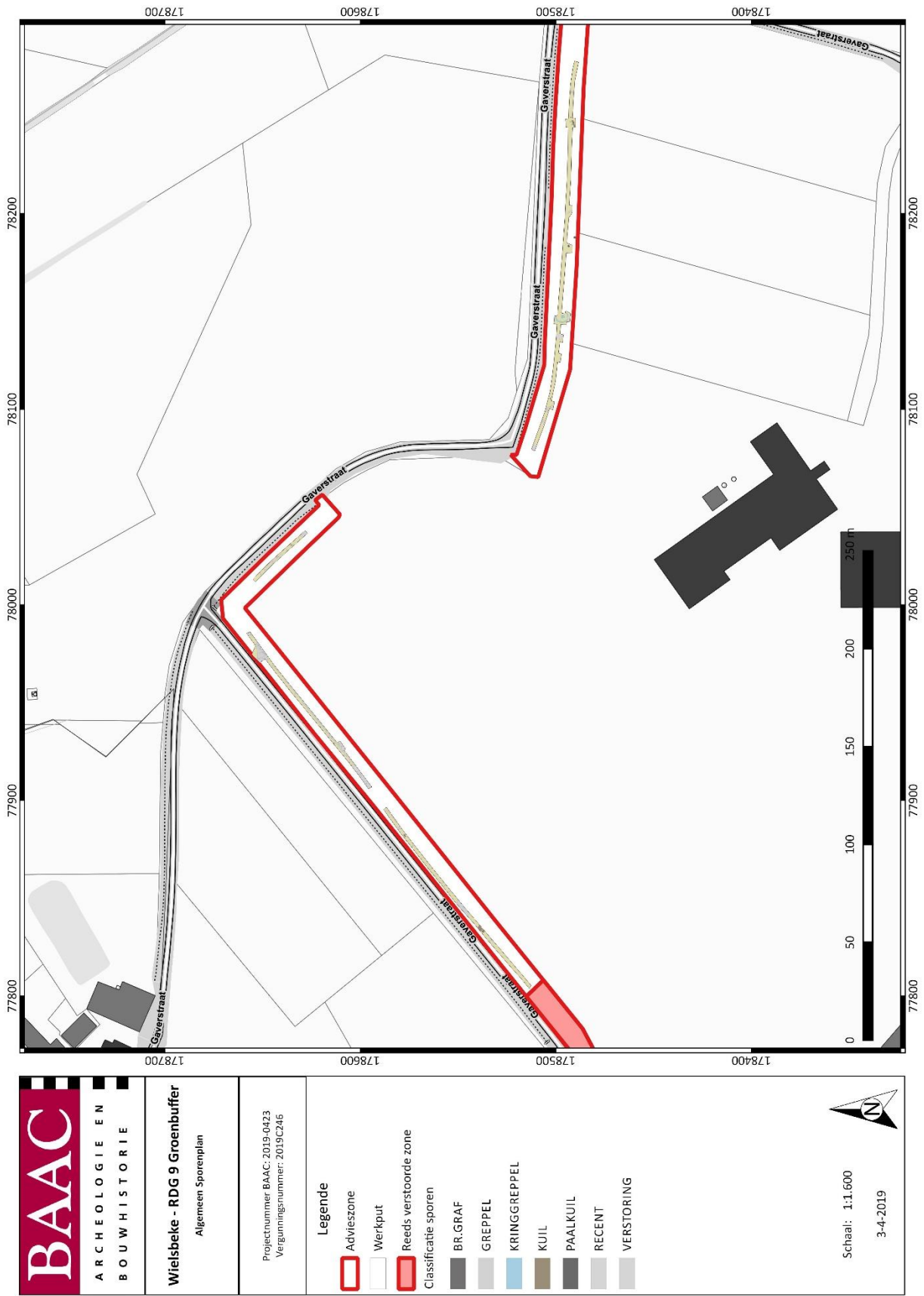
Niet van toepassing.

Plan 6: Overzicht vlakhoogtes (in m TAW) (1:1.600; digitaal; 03/04/2019).

Plan 7: Maaiveldhoogtes (in m TAW) (1:1.600; digitaal; 03/04/2019).

Plan 8: Allesporenkaart op GRB-kaart (1:1.600; digitaal; 03/04/2019).⁹

2.3.2.5 Beschrijving sporenbestand

Algemeen

Het onderzoeksterrein strekte zich – verdeeld in drie deelzones/werkputten - uit over de noordelijke grens van een industrieterrein. Het sporenbestand aangetroffen in de twee westelijke deelzones – WP02 en WP03 – bestond behalve een middeleeuwse greppel, uit archeologisch irrelevante sporen. De oostelijke deelzone – WP01 – omvatte daarentegen een bijzonder waardevol archeologisch ensemble, dat onder andere bestond uit een kringgreppel, twee brandrestengraven en een (deel van een) structuur.

Kringgreppel

Centraal in WP01 werd een kringgreppel S.1.010 aangetroffen. Het gaat hierbij om greppels die werden gegraven rondom grafheuvels. Dergelijke grafheuvels werden voornamelijk opgeworpen in de periode neolithicum tot vroege ijzertijd. In latere perioden komen ze ook af en toe nog voor.

De buitendiameter van de ca. 60 cm brede greppel bedroeg 6.80 m, de binnendiameter 5.50 m. De lichtgrijze tot beige vulling van het spoor tekende zich erg vaag af ten opzichte van de moederbodem. Aan de noordoostelijke zijde was het spoor – ondanks omzichtig maar intensief opschaven van het vlak - niet langer leesbaar: mogelijk was het spoor te sterk uitgelopen of was het spoor dermate ondiep bewaard dat het niet tot in het archeologisch vlak in de bodem doordrong. De enige vondsten die in de vulling van het spoor werden aangetroffen waren twee fragmenten vuursteen.¹⁰ Lokaal bevatte de vulling van de greppel opvallende concentraties houtskool. Met oog op de conservatie van het spoor werd het niet gecoupeerd of intensief opgeschaafd op zoek naar vondstmateriaal.

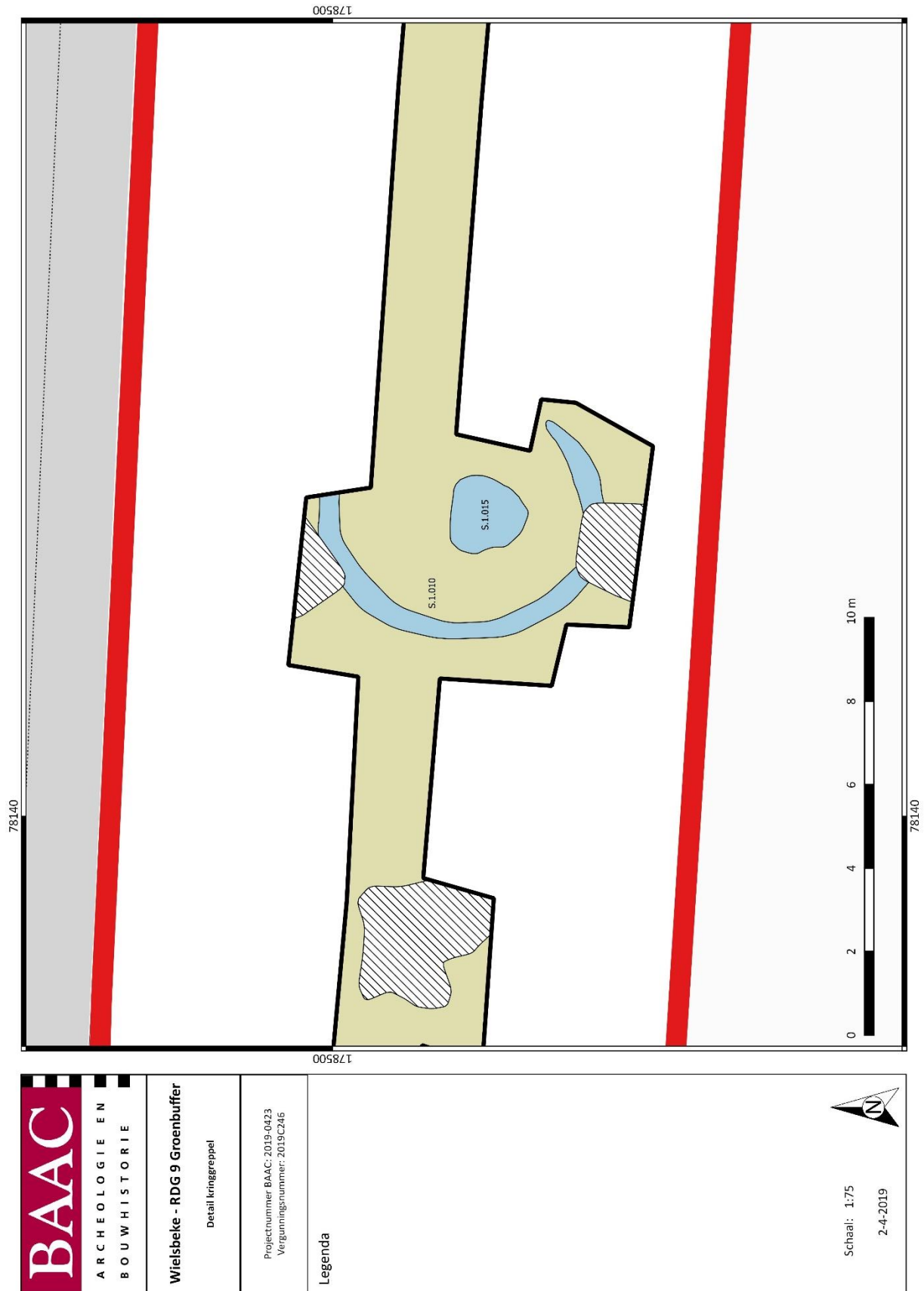
⁹ Plannen op hoge resolutie opgenomen in de bijlagen.

¹⁰ Eén van deze fragmenten wordt voorzichtig in het mesolithicum geplaatst. De daterende waarde van deze objecten wordt echter in twijfel getroffen (zie 2.3.3.4 Silex).

Figuur 6: Kringgreppel S.1.010 in het vlak.

Centraal binnen de kringgreppel bevond zich kuil S.1.015. Dit vierkant spoor had een zijde van ca. 1.80 m en viel op door zijn lichtgrijze tot witte, erg uitgeloopte vulling, die zich bijzonder vaag ten opzichte van de moederbodem aftekende. Een voorlopige hypothese interpreteert dit spoor als een mogelijke grafkuil. Tijdens het vooronderzoek werd ook dit spoor – opnieuw met het oog op de conservatie van potentieel erg waardevolle archeologisch resten – echter niet intensief opgeschaafd of gecoupeerd. Verder onderzoek binnen het kader van een opgraving zal moeten uitwijzen of de voorlopige interpretatie van het spoor stand houdt.

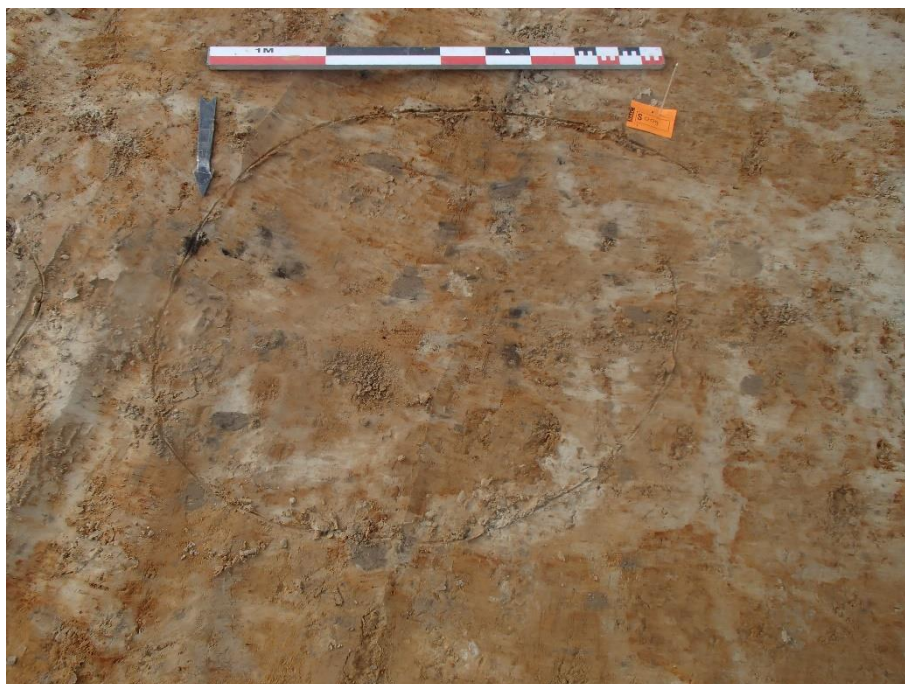
Plan 9: Detail kringgreppel S.1.010 en mogelijke grafkuil S.1.015 (1:75; digitaal; 02/04/2019).

Figuur 7: Kringgreppel S.1.010 in het vlak, met centraal de uitgeloopte (graf-)kuil S.1.015.

Brandrestengraven

Ook centraal in onderzoekszone WP01 werden twee brandrestengraven S.1.009 & S.1.014 aangetroffen. Spoor S.1.009 was een erg vaag en erg ondiep bewaard spoor. Het onderscheidde zich enkel van de moederbodem aan de hand van een opvallende concentratie houtskool, onder andere in biogalerijen. Mogelijk moet het spoor als de uiterste onderzijde of een negatiefspoor van een brandrestengraf geïnterpreteerd worden. Meer dan waarschijnlijk werd de bovenzijde van het spoor vernield tijdens de (ruime) afgraving van de teelaarde. De interpretatie als (restant van) een brandrestengraf blijft gezien de erg slechte bewaringstoestand van het spoor onzeker.

Figuur 8: (restanten van) Brandrestengraf S.1.009 in het vlak.

Een vijftal meter ten oosten van spoor S.1.009 werd – buiten de proefsleuf, het spoor dagzoomde reeds in de zone waar enkel de teelaarde werd verwijderd – een tweede brandrestengraf S.1.014 aangetroffen. Dit rechthoekig tot vierkant spoor (ca. 1.20 x 1.10 m) viel op door zijn erg donkere, houtskoolrijke vulling. Centraal bestond de vulling van het spoor uit een bruin, zandig pakket. Het was duidelijk dat het spoor geleden had onder het verwijderen van de teelaarde en hierop volgend werfverkeer: het spoor was sterk vervormd door rijsporen van rupsbanden. Een andere verklaring voor de verstoring van het spoor is dat het sterk getroffen werd door het intensief ploegen van het terrein.

Er werd geprobeerd het spoor zo intact mogelijk te bewaren en conserveren voor verder onderzoek. Het spoor werd dan ook niet gecoupeerd of uitgebreid opgeschaafd op zoek naar vondsten. Bij het oppervlakkig opschaven van het spoor – in het kader van de interpretatie en het aflijnen van het spoor – werden in de houtskoolrijke vulling fragmenten verbrand bot aangetroffen. De interpretatie van het spoor als brandrestengraf leek hierbij bevestigd. Overige vondsten ontbraken. Na het oppervlakkige onderzoek werd het spoor dadelijk afgedekt.

Figuur 9: Detail van S1.014. De spikkel verbrand bot is rond omcirkeld.

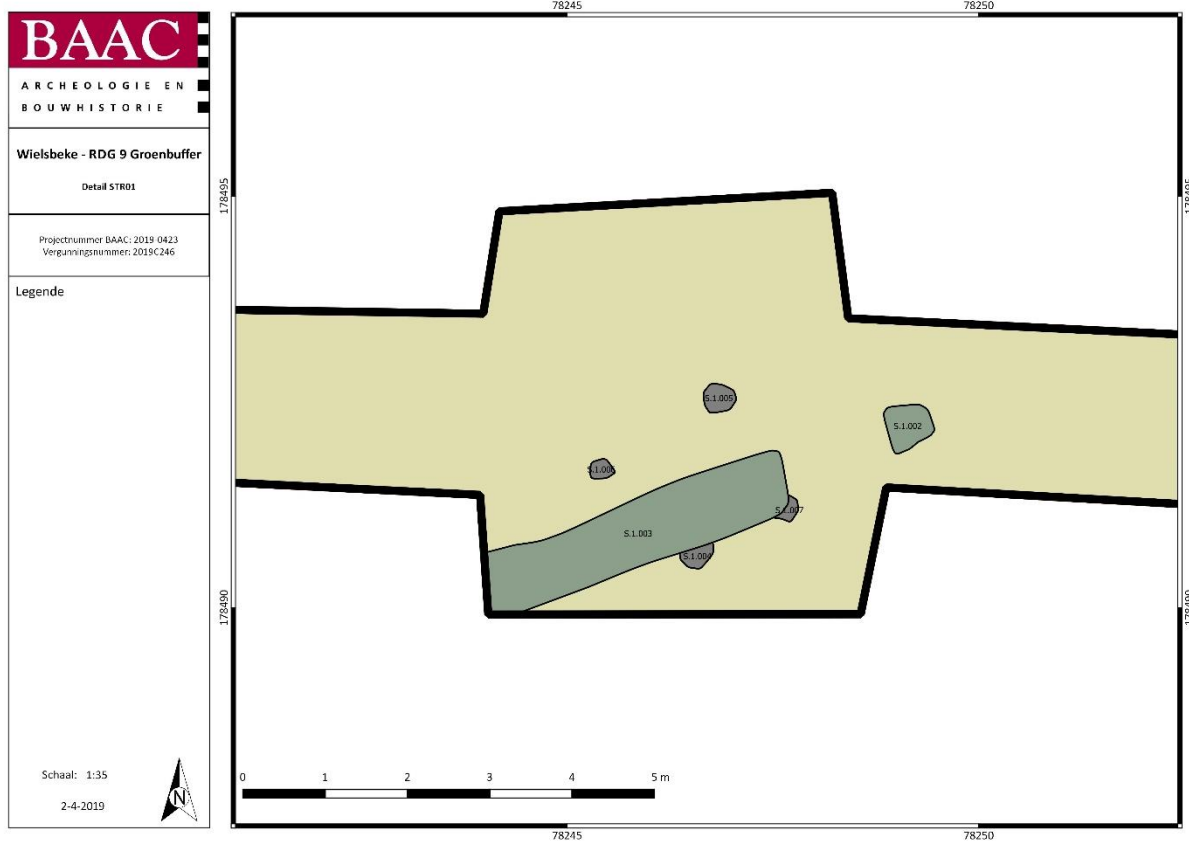
Restanten structuur STR01

In de oostelijke zijde van proefsleuf WP01 werd een cluster van vier paalkuilen (S.1.004, S.1.005, S.1.006 & S.1.007) aangetroffen. Deze paalzettingen vormden een vrijwel vierkante constellatie met een zijde van ca. 1,80 m. De grijze tot donkergrijze vulling van de paalkuilen tekende zich vrij scherp af ten opzichte van de moederbodem. In de coupe was paalkuil S.1.005 ongeveer 25 cm onder het archeologisch niveau bewaard. Verder had het spoor ook in de coupe een erg homogene vulling, die enkel aan de rand uitgelooft was. De doorsnede van het spoor viel op door zijn rechte wanden (die afhielden in zuidoostelijke richting) en vrij spitse bodem. In de vulling van het gecoupeerde spoor S.1.005 werden geen vondsten aangetroffen.

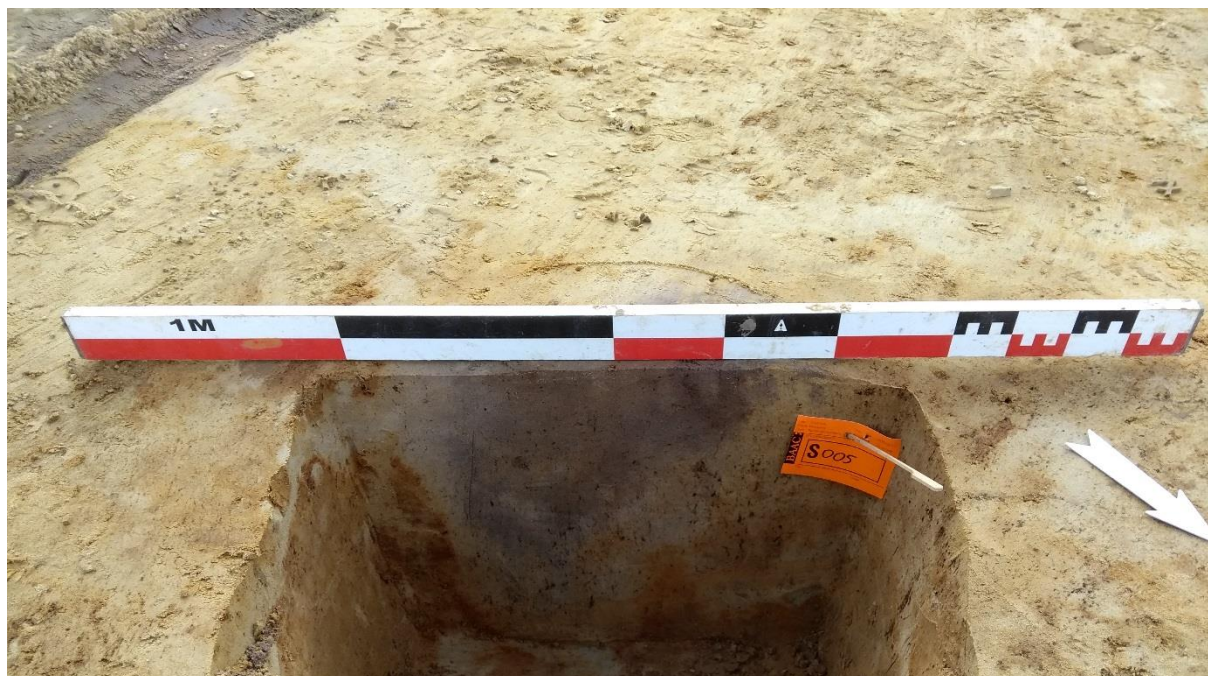

Figuur 10: overzicht van STR01 in het vlak.

Gezien de constellatie van de paalkuilen, worden de paalkuilen bij de paalzetting van een structuur gerekend. Het (voorlopig) meest voor de hand liggend is dat het gaat om een vierpostige spieker. Het is echter niet uitgesloten dat de vier paalkuilen bij de paalzetting van een grotere structuur horen. Het leek gezien de toestand en kwetsbaarheid van het archeologisch niveau (cf. de ruim afgegraven teelaarde) niet aangewezen rond STR01 intensieve graafwerken uit te voeren. De aanleg van een ruimer kijkvenster was dan ook een (te) groot risico voor de integriteit van het (mogelijk erg waardevolle) sporenbestand rond STR01. Bijgevolg kan enkel verder onderzoek uitmaken hoe de volledige constellatie van STR01 er uitzag.

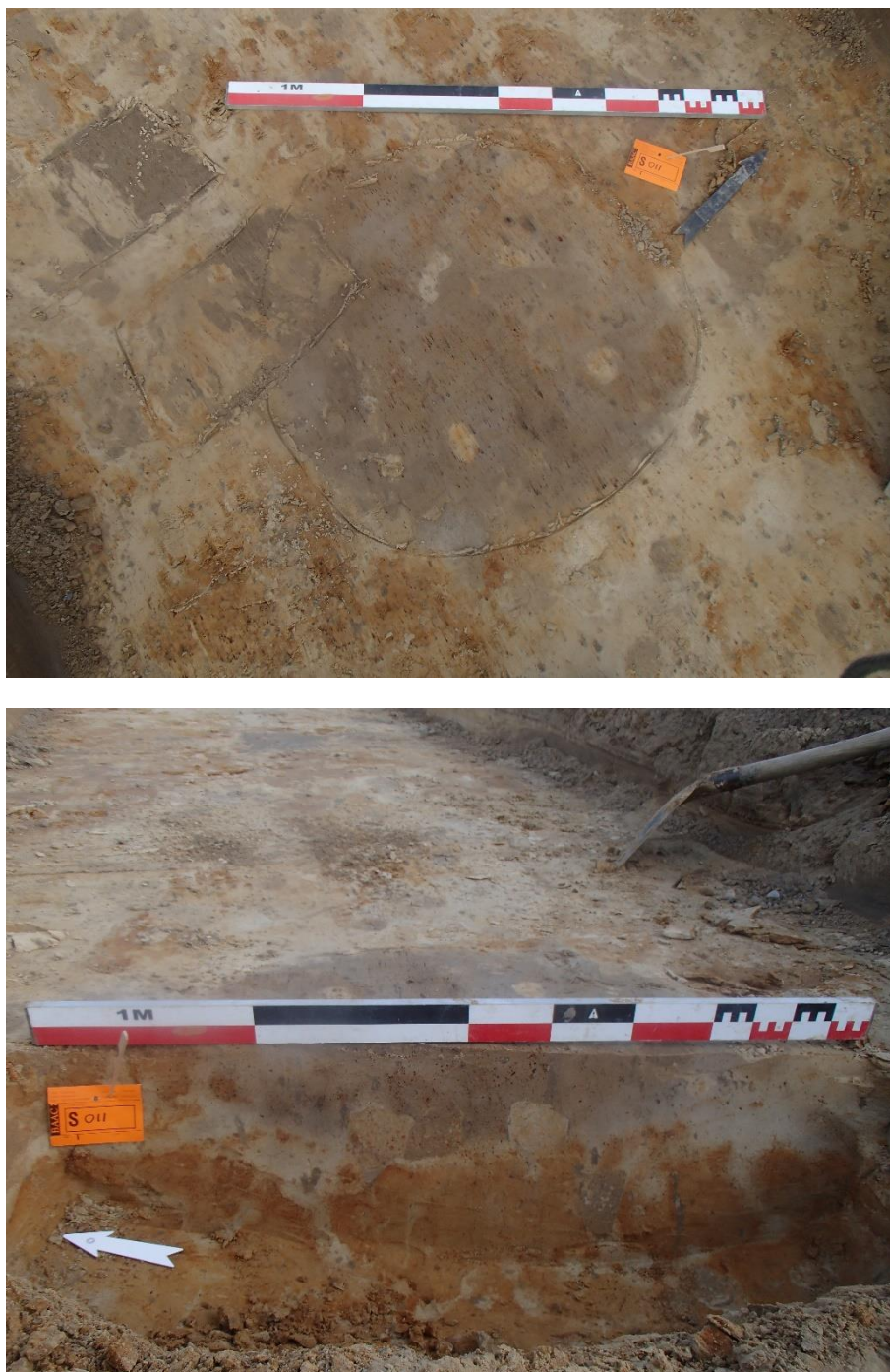
Plan 10: Detail STR01 (1:35; digitaal; 02/04/2019).

Figuur 11: Coupe op S1.005.

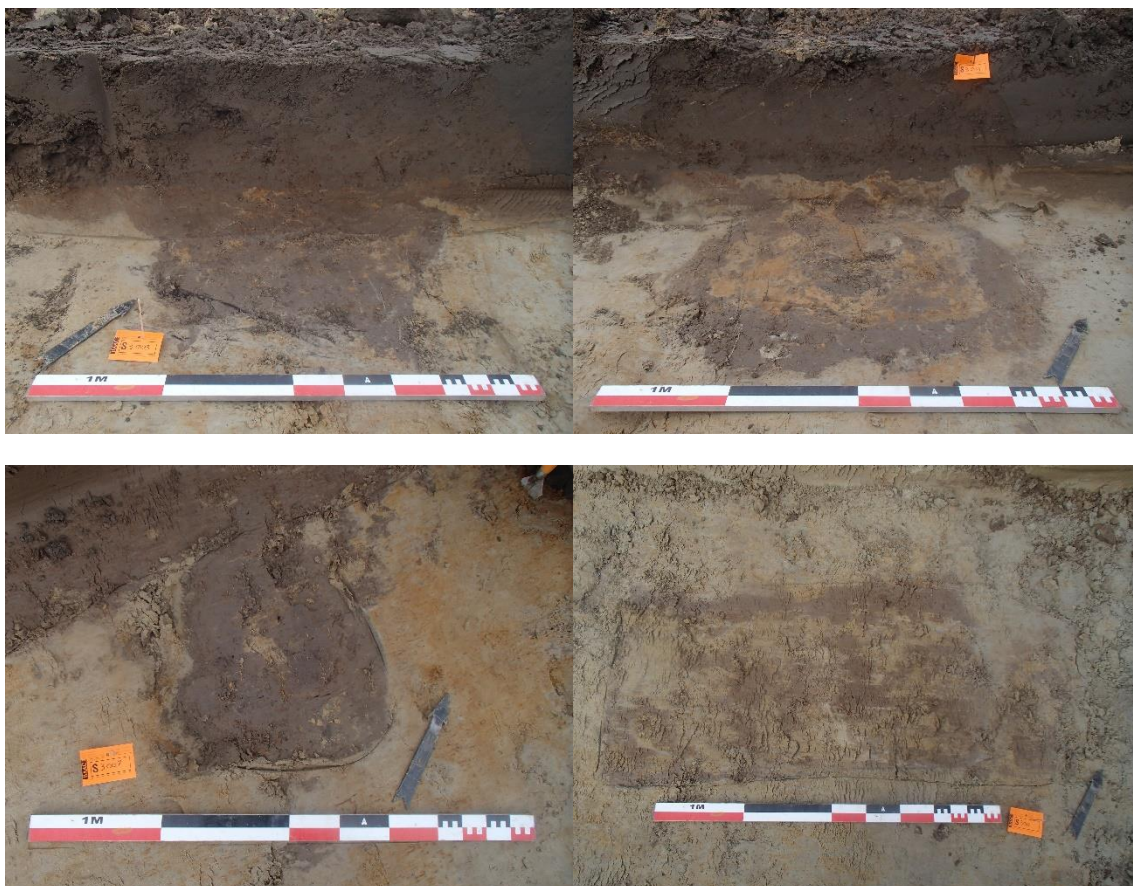
Overige kuilen

In het westelijke deel van onderzoekszone WP01 bevond zich een ronde kuil S.1.011 (diameter ca. 80 cm), waarvan de bruinrijze, matig uitgeloogde vulling zich eerder vaag aftekende ten opzichte van de moederbodem. Deze vulling bevatte vrij veel houtskoolspikkels, maar geen dateerbare vondstcollectie. In de coupe was het spoor tot ongeveer 25 cm onder het archeologisch vlak bewaard. De kuil had een komvormige doorsnede met een opvallend brede, vlakke bodem.

Figuur 12: kuil S.1.011 in het vlak en in de coupe.

Enkele kuilen in onderzoekszone WP03 werden - op basis van hun heterogene gevlekte, donkere vulling die zich erg scherp ten opzichte van de moederbodem aftekende - een datering in de nieuwe tijd toegedicht. De vondst van een fragment van een kleipijp aangetroffen in kuil S.3.004, lijkt een dergelijke datering te bevestigen. Kuilen S.3.003 en S.3.005 worden geïnterpreteerd als boomplantkuil. Dit omdat in de onderste vulling nog vele plantenwortels aanwezig waren (Figuur 14). S.3.011 wordt geïnterpreteerd als een krengebegraving van een middelgroot zoogdier. Op de bodem van de kuil waren nog sterk verweerde botresten aanwezig.

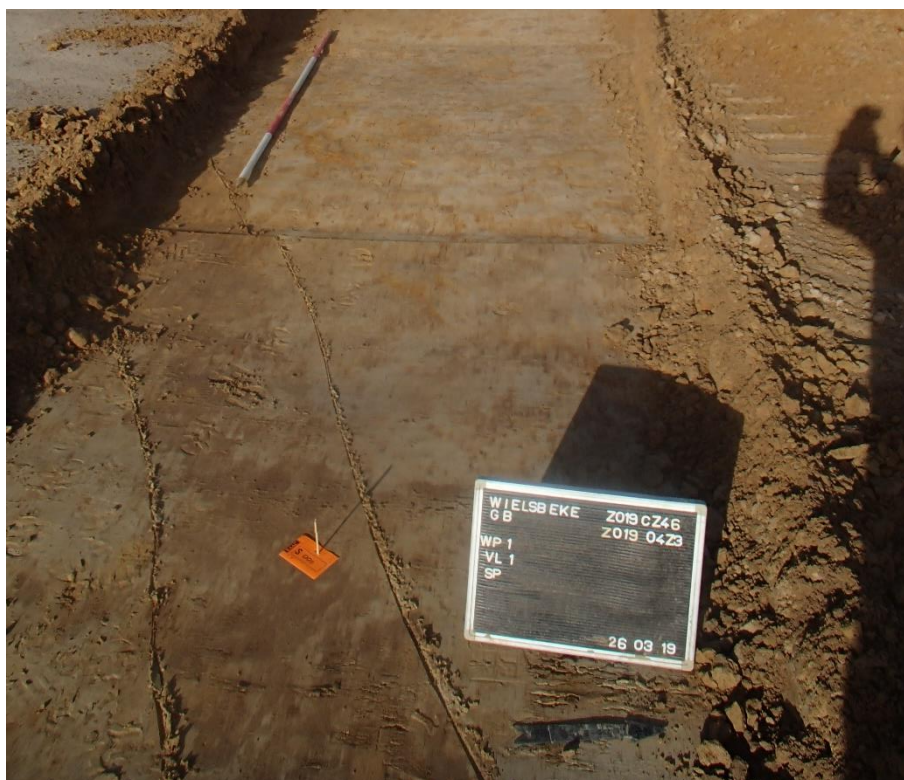
Figuur 13: enkele kuilen in onderzoekszone WP03 (vlnr, vbno: S.3.003, S.3.005, S.3.007 & S.3.011).

Figuur 14: Coupe op kuil S.3.004.

Greppels

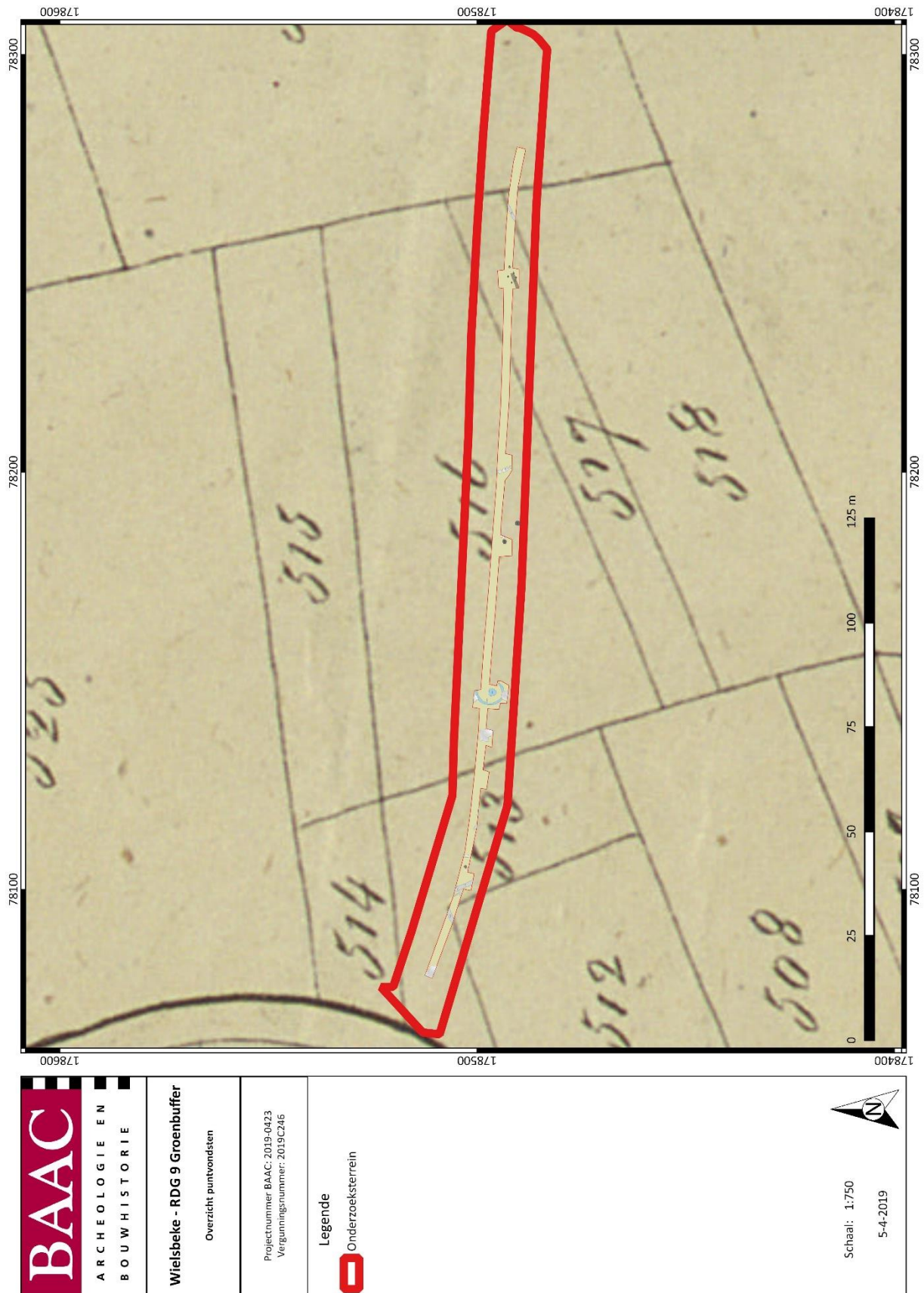
In onderzoekszone WP01 werden drie greppelsegmenten S.1.001, S.1.0012 & S.1.013 aangetroffen. De ca. 70 – 110 cm brede sporen hadden alle een noordoost-zuidwestelijke oriëntatie en een bruine tot bruingrijze vulling die zich eerder vaag ten opzichte van de moederbodem aftekende. Bij het opschaven en het couperen werd helaas geen dateerbare vondstcollectie aangetroffen. Deze greppels lagen echter wel ter hoogte van perceelsgrenzen op de Poppkaart.

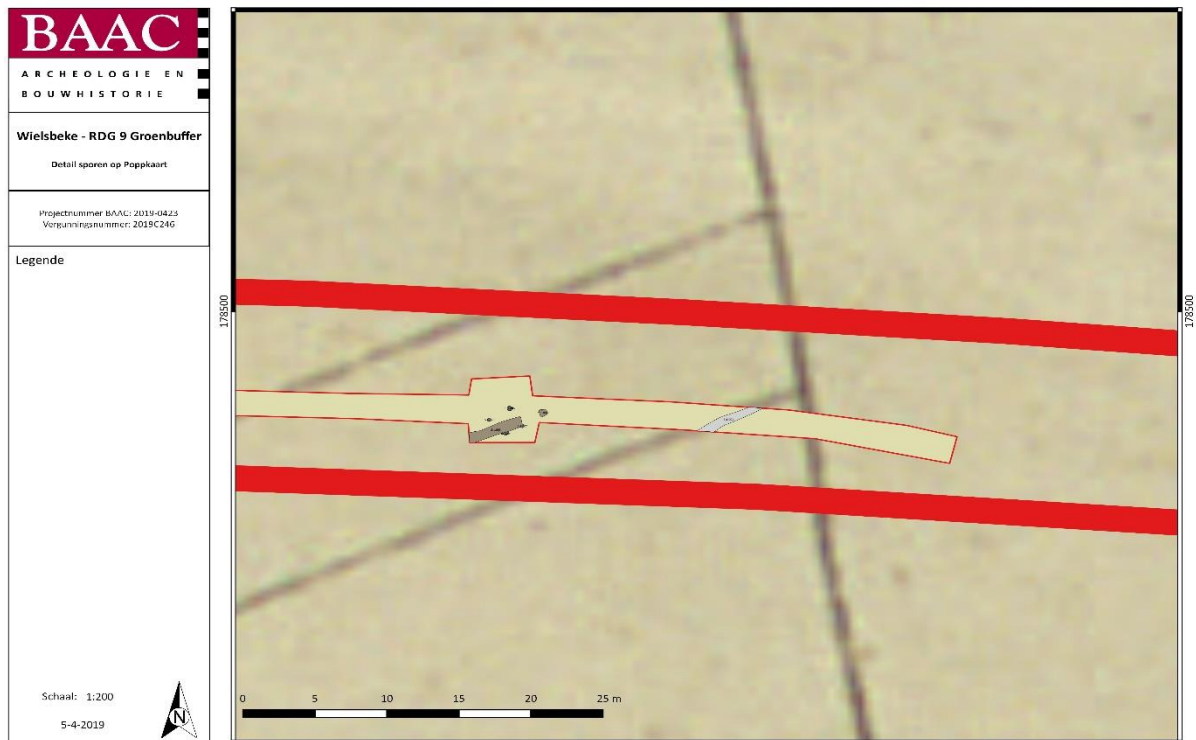
Figuur 15: Greppel S.1.001 in het vlak.

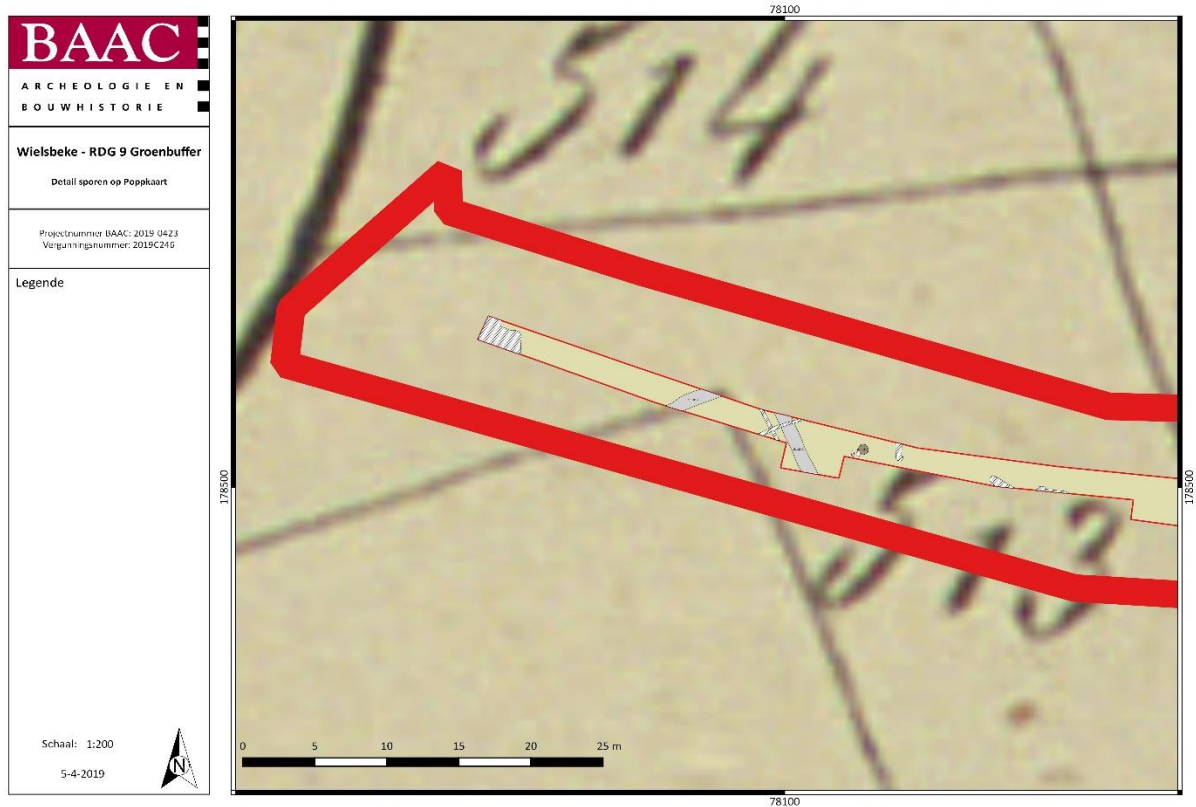
Figuur 16: Greppel S.1.013 in het vlak.

Plan 11: Weergave sporen onderzoekszone WP01 op de Poppkaart (1:750; digitaal; 05/04/2019).

Plan 12: Weergave sporen onderzoekszone WP01 op de Poppkaart (oostelijke zone) (1:750; digitaal; 05/04/2019).

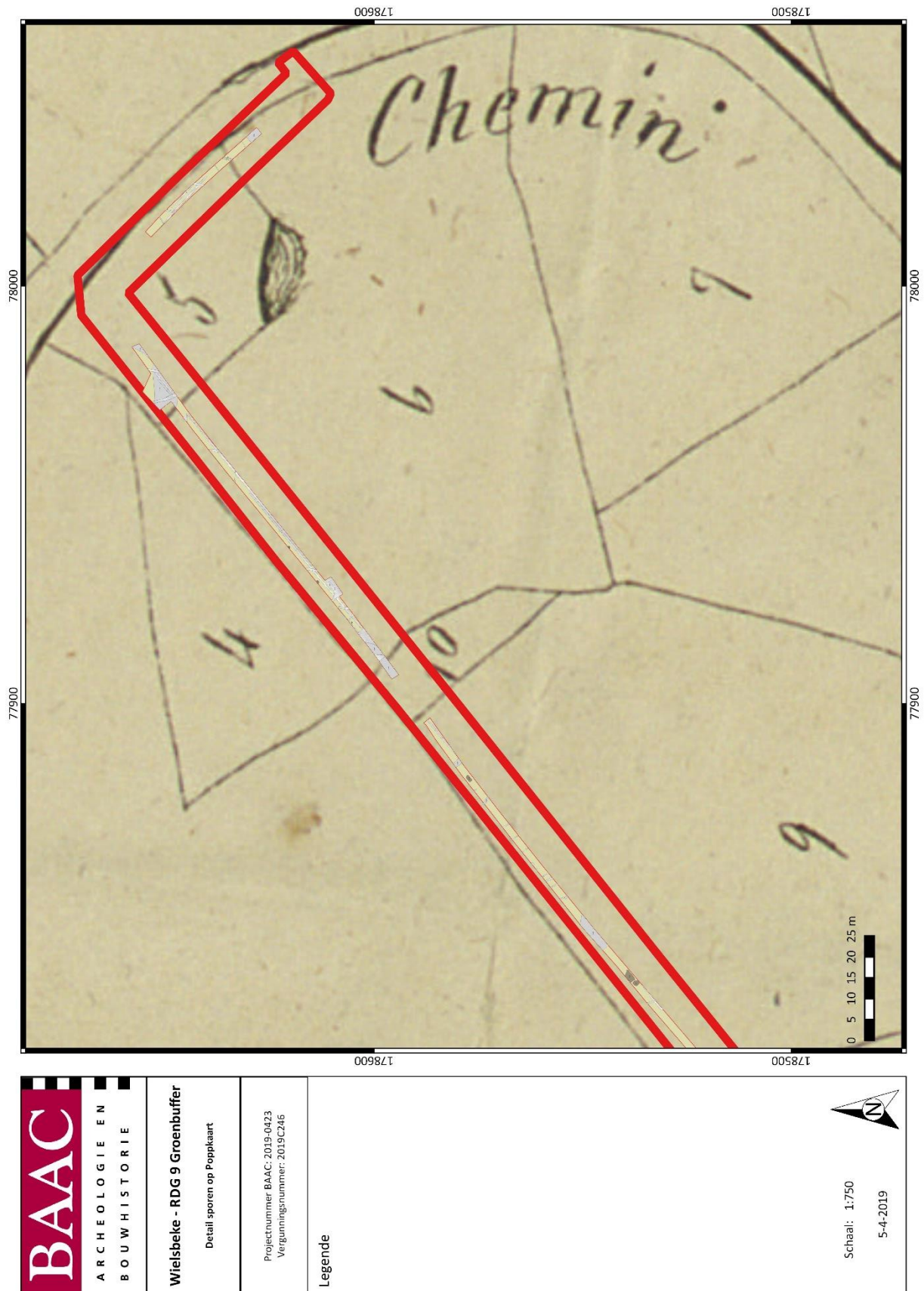

Plan 13: Weergave sporen onderzoekszone WP01 op de Poppkaart (westelijke zone) (1:750; digitaal; 05/04/2019).

In de noordelijke uithoek van onderzoekszone WP03 werd een breed spoor blootgelegd (S.3.002). Dit was in een zone waar veel water stond voorafgaande aan de aanleg van de proefsleuf. In eerste instantie werd gedacht aan een poel of waterput. Om meer inzicht in dit spoor te verkrijgen werd besloten om een kijkvenster aan te leggen en een deel van het spoor machinaal te couperen. Bij het zetten van de coupe bleek het te gaan om een T- splitsing van twee greppels. De W-O georiënteerde greppel heeft een breedte van ongeveer 2.50 meter (Figuur 17). Bij het zetten van de coupe werd in de bovenste 10 cm bij elkaar drie scherven van gedraaid grijs aardewerk aangetroffen, die in de volle middeleeuwen of late middeleeuwen geplaatst kunnen worden. De greppels dateren echter zeer waarschijnlijk in de nieuwe tijd. Ze zijn weergegeven op de Popp-kaart.

Figuur 17: Coupe op greppel S.3.002.

Plan 14: Weergave sporen onderzoekszone WP02-WP03 op de Poppkaart (1:750; digitaal; 05/04/2019).

2.3.3 Assessment vondsten

2.3.3.1 Administratieve gegevens

11 vondstnummers: zes vondstnummers aardewerk, drie vondstnummers silex en twee archeologisch irrelevante ijzerconcreties (V01 & V02).

2.3.3.2 Methode en technieken assessment

Per spoornummer zijn alle vondsten bekeken en ingevoerd in de vondstdeterminatietabel. Zo werd eerst gekeken naar de vondstcategorie, vervolgens naar de dominante deelcategorie, waarna de belangrijkste gegevens m.b.t. de vondsten genoteerd werden. Er is ook getracht om de vondsten van een preliminaire datering te voorzien.

2.3.3.3 Aardewerk

Inventaris

De vondstcollectie vertegenwoordigt zowel qua materiaalcategorieën als qua datering een heterogeen ensemble, dat tussen de metaaltijden en nieuwste tijd gedateerd wordt. Hieronder volgt een beknopt overzicht:

- V03: WP01; puntvondst; fragment handgevormd aardewerk, uit overgang Ap- naar Cg-horiont; geen concrete datering, tussen de metaaltijden en middeleeuwen¹¹
- V05: WP01; puntvondst; wandfragment met tinglazuur; aanleg vlak; NT-NSTT.
- V06: WP03; S.3.008; fragment roodgebakken aardewerk; uit kuil NT-NSTT; NT-NSTT
- V08: WP03; S.3.014; fragment roodgebakken aardewerk; sterk verweerd, vroegrood (?); uit kuil NSTT; 12^e – 13^e E (intrusief)
- V09: WP3; S.3.002; fragmenten grijsgebakken aardewerk; uit ME greppel; VME - LME
- V11: WP3; S.3.004; fragment pijpenaarde; uit kuil NSTT; NSTT

Conservatie en behandeling

De ingezamelde vondsten hebben geen conservatie of behandeling nodig.

Potentieel op kenniswinst

De ingezamelde vondsten hebben in de eerste plaats een waarde als chronologische marker voor de antropogene sporen. De verdere archeologische en cultuurhistorische waarde van de vondsten wordt bijzonder laag ingeschat.

¹¹ Determinatie T. Dyselinck.

Figuur 18: Fragment handgevormd aardewerk V03.

Figuur 19: Fragment vroegrood aardewerk V08.

Figuur 20: Ensemble grijsgebakken aardewerk V09 uit greppel S.3.002.

Figuur 21: Pijpensteel V11.

2.3.3.4 Silex

Door Yves Perdaen

Inventaris

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn vier vuursteenartefacten ingezameld. Ze zijn aangetroffen bij de aanleg van het vlak onderin de teelaarde (vnr. 7) of op het contact met de onderliggende moederbodem (vnr. 4). Eén artefact is opgemerkt op de storthoop naast de sleuf (vnr. 10).

Het betreft een (micro)kling (vnr. 4), een zwaar verbrand schrabberfragment (vnr. 4), een afslag (vnr. 7) en een kernfragment (vnr.10). De afslag vertoont alle kenmerken van een antropogeen artefact maar bezit beschadigde boorden en een uitgesproken glans waardoor rekening moet worden gehouden met een interpretatie als pseudoartefact. Het kernfragment vertoont sporen van recente beschadiging. Op de tafel zijn twee tegengestelde slagvlakken aanwezig; de rechterflank is corticaal. De linkerflank en rug zijn verdwenen; deze zijn afgespleten onder invloed van interne scheuren. De (micro)kling is vers en kan als kernflank/kernrandkling worden geïnterpreteerd. Hij is afgehaakt van een kern met twee tegengestelde slagvlakken, mogelijk om een onregelmatigheid op de tafel te verwijderen. Tenslotte is er nog het schrabberfragment. Ondanks het feit dat het een zwaar verbrand exemplaar betreft heeft het vuur het artefact slechts in beperkte mate beschadigd. Dorsaal zijn enkele potlids aanwezig die een deel van de cortex hebben verwijderd. De fragmentatie heeft met andere woorden voor de verbranding plaatsgegrepen.

Tabel 4: Inventaris van de silexvondsten.

<i>Werkput</i>	<i>Vlak</i>	<i>Spoor</i>	<i>Laag</i>	<i>Context</i>	<i>Vondstnummer</i>	<i>Afslag</i>	<i>(Micro)kling</i>	<i>Kernverniewing</i>	<i>Kern</i>	<i>Brokstuk</i>	<i>Werktuig</i>	<i>Werktuigafval</i>	<i>lengte</i>	<i>breedte</i>	<i>dikte</i>	<i>SVU-kleur</i>	<i>SVU-textuur</i>	<i>fragmentatie</i>	<i>cortex (%)</i>	<i>verbranding</i>
1	1		AC	AANVL	4		1						49	16	12	BRGR	FK	VOLL	1_25	NV
1	1		AC	AANVL	4						1		29	28	9			MEERV	50_75	ZV
3	1		Ap	AANVL	7	1							32	19	4	BRGR	FK	VOLL	0	NV
1				STORT	10				1				52	39	17	BEIGR	MK	MEERV	1_25	NV

Figuur 22: Silexfragmenten V04.

Figuur 23: Silexfragment V07.

Figuur 24: Silexfragment V10.

Potentieel op kenniswinst

Kort samengevat: de bewaringstoestand van de artefacten is sterk variabel. Het ensemble kan ook niet nader worden gedateerd. De kling zou niet misstaan in een mesolithische context, voor de schrabber en kern is het niet mogelijk uitspraken te doen. Er zijn ook geen aanknopingspunten die erop kunnen wijzen dat de artefacten tot één en hetzelfde ensemble behoren. Rekening houdend met de beperkte gaafheid van de bodem (A-C profiel) en het feit dat een deel van het ensemble in de teelaarde is opgenomen, zijn met de huidige kennis van zaken geen bijkomende maatregelen in functie van steentijdonderzoek noodzakelijk. Opmerkzaamheid blijft wel geboden.

2.3.4 Assessment stalen

Er werden geen stalen genomen voor verdere analyse ten behoeve van absolute dateringen (¹⁴C, OSL), micromorfologisch onderzoek, textuuranalyse of palynologisch onderzoek. Het aanwenden van deze technieken valt niet binnen de doelstelling van veldkartering.

2.3.5 Conservatieassessment

Niet van toepassing.

2.4 Synthese onderzoeksresultaten Proefsleuvenonderzoek

2.4.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Zoals reeds aangegeven kan het onderzoeksterrein in twee deelzones onderverdeeld worden: ter hoogte van WP02 en WP03 is het sporenbestand opvallend mager, terwijl er zich ter hoogte van WP01 een erg waardevolle archeologische vindplaats situeert. Deze vindplaats omvat onder andere een grafcirkel met een mogelijke grafkuil, een (deel van een) structuur (mogelijk een vierpostenspieker), twee brandrestengraven en een greppelsysteem. Het is bij een gebrek aan vondstmateriaal moeilijk een concrete ouderdom aan de vindplaats toe te wijzen. Daarenboven is het niet uitgesloten dat de vindplaats in meerdere occupatiefase kan onderverdeeld worden. Het is wel waarschijnlijk dat de vindplaats een belangrijke funeraire zone omvat. De aanwezigheid van een structuur STR01 – het is nog niet duidelijk of dit om een hoofd- of bijgebouw gaat – lijkt er alvast op te wijzen dat de vindplaats (mogelijk tijdens verschillende occupatiefasen) ook andere functies kende. Verder onderzoek, in omstandigheden waarin de integriteit van het sporenbestand minder bedreigd wordt, kan meer dan waarschijnlijk opheldering brengen in deze problematiek.

In de zone van WP02 en WP03 zijn er voornamelijk sporen uit de nieuwe tijd aangetroffen. Deze zones waren tijdens het proefsleuvenonderzoek zeer nat. Dit is te relateren aan een kleilaag die hier ondiep aanwezig is, wat voor waterstagnatie vormt in natte perioden. Het groot aantal greppels uit de nieuwe tijd en de recente periode in deze zone is hierdoor te verklaren.

2.4.2 De onderzoeksresultaten in een ruimer archeologisch, historisch en cultureel kader

2.4.2.1 Recent prospectieonderzoek binnen het 'ruime' projectgebied¹²

Bijzonder relevant zijn de resultaten van het overige recente prospectieonderzoek op de terreinen van de initiatiefnemer.¹³ Zo werden tijdens een proefsleuvenonderzoek in 2017 naar aanleiding van de bouw van de waterzuiveringsinstallatie (noordwestelijke zijde van het industrieterrein) enkele sporen van de periferie van een (vol)middeleeuwse nederzetting blootgelegd.¹⁴ De kern van de nederzetting werd ten oosten van de nieuwe waterzuiveringscentrale gesitueerd, centraal op het bedrijfsterrein. De afbakening van deze nederzetting was echter erg hypothetisch en in eerste instantie gebaseerd op de loop van een mogelijke enclosgreppel. Het is echter niet onwaarschijnlijk dat ook de sporen aangetroffen tijdens het voorliggende vooronderzoek in het kader van de bouw van het nieuwe hoofdgebouw binnen dezelfde vol- tot laatmiddeleeuwse occupatie/nederzetting gesitueerd moeten worden. Opnieuw moet het magere sporenbestand – dat enkel greppels omvatte – in de marge van deze occupatie gesitueerd worden. De greppels aangetroffen tijdens beide onderzoeken kennen alle een oriëntatie die opvallend afwijkt van de huidige en historische perceellering en indeling van het landschap. Onderling vertonen de greppels aangetroffen tijdens beide onderzoeken echter ook geen opvallende gelijkenissen qua oriëntatie.

De nederzetting werd na het onderzoek in het kader van de waterzuivering (voorzichtig) in de volle middeleeuwen gedateerd. Tijdens een recent proefsleuven onderzoek - in de zuidelijke zijde van het onderzoeksterrein – naar aanleiding van de bouw van een nieuw kantoorgebouw werden eveneens sporen uit de (late) middeleeuwen blootgelegd.¹⁵ Opnieuw ging het om restanten van de periferie van een middeleeuwse occupatiezone. Het sporenbestand bestaat slechts uit enkele greppels. Overige bewonings- of occupatiesporen werden – ondanks de aanleg van twee ruime kijkvensters in het relevante deel van het onderzoeksterrein – niet aangesneden. Het aardewerk uit het greppelsysteem wordt op de overgang tussen de volle en late middeleeuwen gedateerd. Deze laatste – meer sluitende datering – lijkt eerder een verfijning van de reeds – op basis van het onderzoek aan de

¹² Hieronder wordt het industrieterrein waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft verstaan.

¹³ Zie Plan 16 voor de locatie van de vermelde onderzoeken.

¹⁴ DEMOEN et al. 2017.

¹⁵ SCHELLENS & DEMOEN 2019.

waterzuiveringscentrale - voorgestelde datering van de occupatie, dan dat het zou wijzen op een chronologisch hiaat tussen het sporenbestand van beide onderzoeken. Helaas is het niet mogelijk op basis van het beperkte sporenbestand van het voorliggende onderzoek de ruimtelijke en functionele interpretatie van de occupatie te verfijnen. Wel lijkt de vondst van gebruiks aardewerk – vrijwel direct te associëren met bewoning – de nabijheid van een nederzetting te bevestigen.

Een ander recent prospectieonderzoek op de terreinen van de initiatiefnemer – in het kader van de bouw van een nieuwe stockageloods - wees uit dat het bodemarchief ter hoogte van het areaal tussen de onderzoeken in het kader van de waterzuiveringscentrale en het nieuwe hoofdgebouw zwaar verstoord werd.¹⁶ Er kon bijgevolg niet bepaald worden of deze zone deel uitmaakte van de (periferie) van de middeleeuwse occupatie ter hoogte van het bedrijfsterrein.

De resultaten van het voorliggend onderzoek liggen opvallend in lijn met deze van het eerder onderzoek op het terrein: niet toevallig bevond de middeleeuwse greppel zich aan de noordelijke periferie van de vermoedelijke (laat)middeleeuwse occupatiezone. Het sporenbestand van de erg waardevolle vindplaats ter hoogte van WP01 lijkt op het eerste zicht niet meteen in verband te staan met de laatmiddeleeuwse occupatie op het terrein. Deze vindplaats ligt ook ruimtelijk ver van deze occupatie. Het lijkt er met andere woorden dat het twee afzonderlijke occupatiezones betreft.

2.4.2.2 Grafheuvels in de omgeving

Een interessante archeologische site met meerdere grafmonumenten situeert zich op ongeveer 1.750 meter ten ZO van de aangetroffen kringgreppel te Agristo. De site is in twee fasen opgegraven en heeft de volgende namen: Wielsbeke-Lostraat en Wielsbeke-Maurissenstraat (twee sites die naast elkaar liggen). Bij het archeologisch onderzoek aan de Maurissenstraat zijn twee kringgreppels aangetroffen. De oudste kringgreppel met een diameter van 15,4 meter dateert uit de vroege bronstijd. De andere kringgreppel met een diameter van 14,5 meter, werd door de opgravers in de ijzertijd gedateerd.¹⁷

Bij het archeologisch onderzoek aan de Lobeekstraat werden diverse funeraire sporen aangetroffen die dateren vanaf de midden-bronstijd (2000-1600 v. Chr.) tot in de laat-Romeinse periode (ca. 400 na Chr.). Er werden restanten van drie grafmonumenten aangetroffen. Het gaat hierbij om twee grafheuvels en een langbed. Verder werden er meerdere graven gevonden die in de vroege en late ijzertijd en Romeinse periode gedateerd konden worden. Een bijzondere vondst betreft een hoofdgebouw uit de bronstijd die in de directe omgeving van de grafmonumenten situeerde.

¹⁶ DEMOEN & SCHEERS 2018

¹⁷ BEKE & VAN DEN DORPEL 2017.

Figuur 25: Funeraire en bewoningssporen uit de metaaltijden te Wielsbeke- Maurissenstraat en Lobeekstraat (Beke & Van den dorpel 2017:112 (Fig.112)).

VANHOUTTE C. & APERS T., 2017, *Archeologische opgraving Wielsbeke – Lobeekstraat (prov. West-Vlaanderen)*, Rapport Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster. Rapport in uitwerking.

2.4.3 Confrontatie resultaten eerder vooronderzoek

De archeologische verwachting opgesteld na het bureauonderzoek in de Archeologienota (ID8173)¹⁸ wees op de potentiële aanwezigheid van archeologische sporen ter hoogte van heel de advieszone. Essentieel was de verwachting op bewoningssporen uit de volle en late middeleeuwen: tijdens eerder prospectieonderzoek op de terreinen van de initiatiefnemer werd mogelijk de periferie van een (vol)middeleeuwse nederzetting aangesneden. Ook sporen uit andere periodes kunnen, gezien het erg rijke archeologische bestand van de (directe) omgeving van het onderzoeksterrein, verwacht worden.

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek liggen in lijn met deze verwachting. Zoals hierboven reeds aangegeven, werd tijdens het voorliggende onderzoek waarschijnlijk enkel een perifeer spoor van de middeleeuwse occupatie ter hoogte van de terreinen van de initiatiefnemer aangesneden. De belangrijkste en meest waardevolle vindplaats omvatte echter sporen die niet onmiddellijk met de middeleeuwse aanwezigheid op het terrein geassocieerd kunnen worden. Het betreft immers oudere sporen, waaronder een grafcirkel, minstens twee brandrestengraven en een structuur. Een opvallend detail in deze is de vondst van een klein fragment Romeins glas tijdens het controlebooronderzoek, op de locatie waar tijdens voorliggend proefsleuvenonderzoek de grafcirkel werd blootgelegd.

¹⁸ CORNELIS 2018

Volgens de bureaustudie is het plangebied op de quartairgeologische kaart¹⁹ met schaal 1:50.000 gekarteerd als profieltype GF2c (weichseliaans continentaal zandig neo-fluviaal lithosoom (G) opgevolgd wordt door een weichseliaans fluvioperiglaciaal sequentie bestaande uit een bovenste zandige laag, rustend op een lemige laag, rustend op een onderste zandige laag (F2), dat op zich opgevolgd wordt door een Eemiaan continentaal lemig lithosoom). De resultaten van de referentieprofielen hebben een zandig tot zandlemig fluvioperiglaciaal lithosoom aangetoond.

Op de bodemkaart van Vlaanderen²⁰ is de bodem in het plangebied gekarteerd als type ZBc rond werkput 1 (droge zand met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont) als Pep rond werkput 2 en het noordelijk deel van werkput 3 (natte licht zandleembodem zonder profiel), en als Lep rond het zuidelijk deel van werkput 3 (natte zandleembodem zonder profiel). De bevindingen op het veld komen enkel overeen voor werkput 2 en het noordelijk deel van werkput 3. In werkput 1 werd voornamelijk een lichte zandleembodem zonder profielontwikkeling waargenomen en in het zuidelijk deel van werkput 3 voornamelijk een lichte zandleembodem met textuur B horizont. Vermoedelijk is de top van de bodem in werkput 1, 2, en het noordelijk deel van werkput 3 afgetopt geweest. Tertiaire afzettingen werden niet waargenomen.

2.4.4 Waardering archeologische vindplaatsen

De waarde van de vindplaats ter hoogte van onderzoekszone WP01 wordt bijzonder hoog ingeschat. Meer dan waarschijnlijk bevindt zich hier een belangrijke funeraire zone, die mogelijk opklimt tot het neolithicum. De aanwezigheid van twee brandrestengraven lijken erop te wijzen dat de vindplaats mogelijk tot de Romeinse periode – vroege middeleeuwen als funeraire zone in gebruik was. De veelzijdigheid van de vindplaats wordt echter ook geïllustreerd door de aanwezigheid van een structuur. Naast een funeraire functie vervulde de vindplaats – mogelijk tijdens verschillende occupatiefasen – nog andere functies. Het is echter pas na verder onderzoek dat de ruimtelijke, functionele en chronologische interpretatie van de vindplaats verder uitgediept kan worden. De mogelijkheden van het voorliggende proefsleuvenonderzoek waren gezien de erg ongunstige terreinomstandigheden (een deel van het sporenbestand lag na het ruim afgraven van de teelaarde reeds aan de oppervlakte) immers erg beperkt.

De tweede vindplaats beperkte zich tot één (laat)middeleeuwse greppel, die meer dan waarschijnlijk kadert binnen de vermoedelijke laatmiddeleeuwse occupatie binnen het terrein. Net als bij het eerder onderzoek, wordt de kern van de occupatie buiten het onderzoeksterrein gesitueerd. Deze belangrijke elementen brengen met zich mee dat de archeologische vindplaats erg laag gewaardeerd wordt. Het ligt immers niet binnen de verwachting dat tijdens verder onderzoek naar deze vindplaats belangrijke archeologische sporen of restanten aan het licht zullen komen.

2.4.5 Synthesekaarten

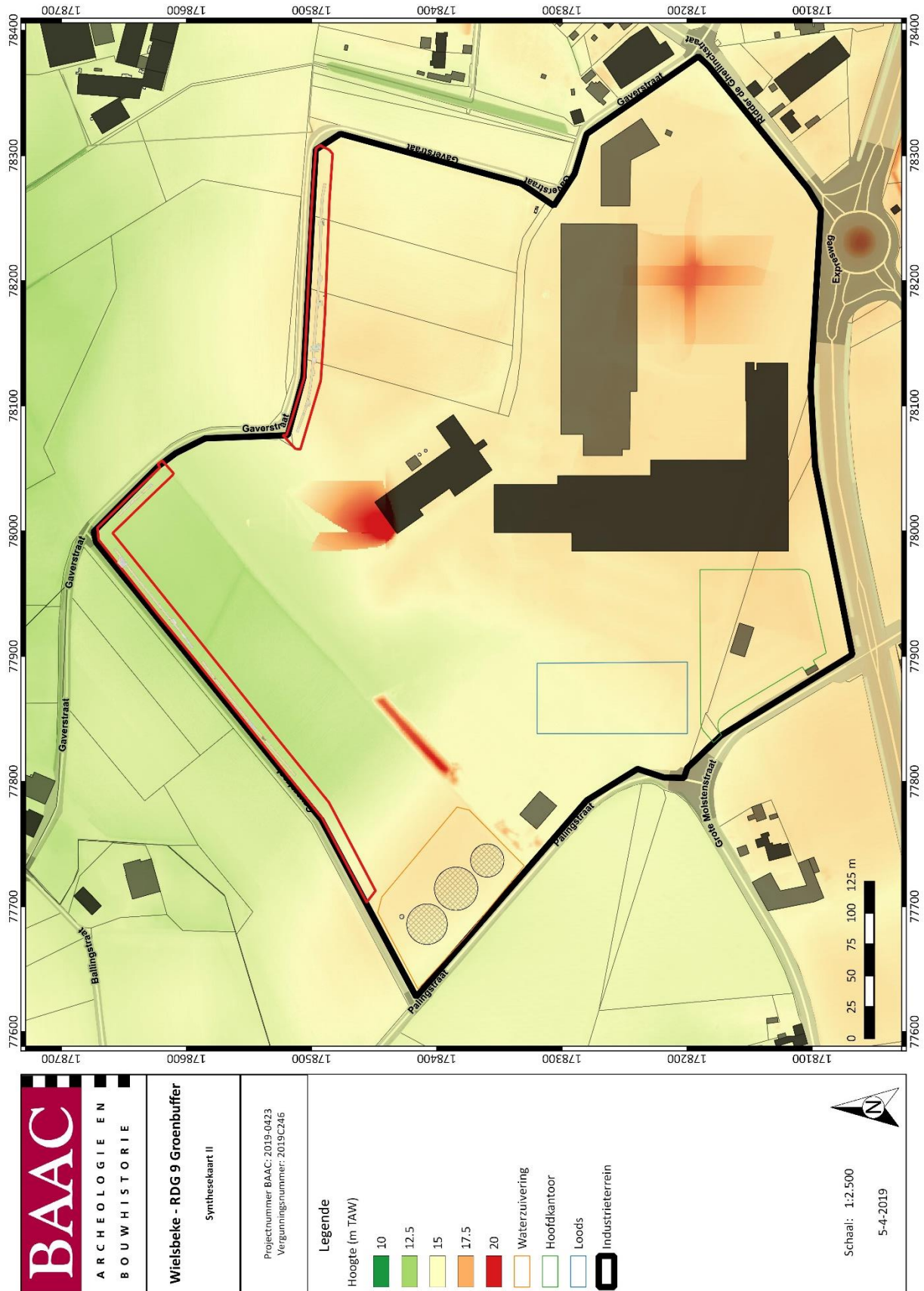
Zie hieronder.

¹⁹ DOV VLAANDEREN 2018b

²⁰ DOV VLAANDEREN 2018a

Plan 15: Synthesekaart I (1:1.750; digitaal; 05/04/2019).

Plan 16: Synthesekaart II (1:2.500; digitaal; 05/04/2019).

2.4.6 Onderzoeksvragen: Antwoorden

Bodem en paleolandschap

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?

Ap-horizont: Ploeglaag of antropogeen opgehoogd pakket. Bestaande uit matig humeus licht zandleem tot zandleem met enkele tot veel grindresten en met matig veel puinresten.

AB-horizont: Overgangshorizont. Vertoont kenmerken van zowel een Ap- als een B-horizont.

Bt-horizont: Klei aanrijkingshorizont. Bestaande uit zware zandleem met matig veel tot veel mangaan- en ijzervlekken.

C(g/r)-horizont: De moederbodem. Bestaande uit matig gleyig matig grof zand tot matig fijn zandleem met mangaan- en ijzervlekken.

- Wat is de relatie tussen deze bodemhorizonten en het omliggende landschap?

De proefsleuven werden aangelegd op akkerland en in een matig nat tot nat gebied. Het is niet verwonderlijk dat de top van de originele bodem reeds lang verploegd is geraakt en gezien het hoge oppervlaktewater, verschillende keren is opgehoogd.

Sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?

Het sporenbestand omvatte verschillende antropogene sporen. De archeologisch meest relevante sporen bevonden zich ter hoogte van onderzoekszone WP01. Hier bestond het sporenbestand onder andere uit een grafcirkel met mogelijke grafkuil (neolithicum – metaaltijden), twee brandrestengraven (datering onbekend), een structuur (datering onbekend) en enkele greppels. Ter hoogte van onderzoekszones WP02 en WP03 bestond het sporenbestand in hoofdzaak uit postmiddeleeuwse kuilen, greppels en verstoringen. Eén greppel in de hoek van de onderzoekszone kan in de middeleeuwen gedateerd worden.

- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Reeds voor de aanvang van het onderzoek werd de teelaarde ter hoogte van heel de advieszone ruim afgegraven. Hierdoor kwamen – zeker in de archeologisch erg waardevolle onderzoekszone WP01 – archeologische sporen reeds aan de oppervlakte te liggen. Het lijkt niet onwaarschijnlijk dat een deel van het sporenbestand geleden heeft onder deze graafwerken. Er werd geprobeerd een verdere degradatie van het sporenbestand tegen te gaan door de waardevolle sporen in en buiten de proefsleuf af te dekken. Voor het overige leken de sporen vrij gunstig bewaard, enkel de grafcirkel was erg sterk uitgeloozd en erg ondiep bewaard.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

In de oostelijke zijde van werkput WP01 werden de restanten van een structuur blootgelegd. Deze bestond uit minstens vier paalzettingen in een vierkante constellatie. Het is echter niet uit te sluiten dat deze paalkuilen bij de paalstelling van een nog grotere structuur horen. De erg ongunstige toestand van het archeologisch vlak – dat reeds dagzoomde – verhinderde jammer genoeg de aanleg van een ruim kijkvenster. Verder onderzoek zal moeten uitmaken hoe de structuur er aanvankelijk uitzag. Het is echter niet uitgesloten dat het daadwerkelijk om een vierpostige spieker gaat.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De meeste sporen in onderzoekszone WP01 kunnen – wegens het ontbreken van een uitgebreide vondstcollectie - nog geen sluitende datering toegewezen worden. Het feit dat de vindplaats meer dan waarschijnlijk twee functies vervulde (cf. een funeraire functie en de aanwezigheid van een structuur), doen vermoeden dat ze meerdere occupatiefasen omvat. Het sporenbestand in de overige onderzoekszone (WP02 en WP03) wordt globaal in de postmiddeleeuwse periode gedateerd. Eén greppel wordt in de volle tot late middeleeuwen gedateerd en moet mogelijk geassocieerd worden met de reeds uit eerder proefsleuvenonderzoek gekende vindplaatsen uit de volle tot late middeleeuwen op het terrein.

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?

De vindplaats ter hoogte van WP01 kan binnen de advieszone in ruimte beperkt worden tot de smalle strook van de onderzoekszone. Het lijkt echter onwaarschijnlijk dat deze zich tot deze strook beperkte. Meer dan waarschijnlijk strekte de vindplaats zich uit buiten de grenzen van het onderzoeksterrein. Binnen de kringlijnen van het voorliggende onderzoek – strikt gekoppeld aan een omgevingsvergunningaanvraag – kan dit echter niet onderzocht worden. Zoals reeds aangegeven vervulde de vindplaats meer dan waarschijnlijk meerdere functies: naast een duidelijke funeraire functie, doet de aanwezigheid van een structuur en een greppelsysteem vermoeden dat ook andere functies (residentieel, landschapsexploitatie,...) vervuld werden. Wegens het ontbreken van een uitgebreide dateerbare vondstcollectie, is een sluitende chronologische interpretatie van de vindplaats niet mogelijk.

De (laat)middeleeuwse vindplaats beperkte zich tot één greppel in het noordelijke deel van onderzoekszone WP03. Deze vindplaats lijkt daarbij eerder aan te sluiten bij de (periferie van de) laatmiddeleeuwse occupatiezone die ook reeds tijdens eerder proefsleuvenonderzoek binnen het onderzoeksterrein werd aangetroffen.

- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

De vindplaats ter hoogte van werkput WP01 kent een grotendeels gunstige bewaringstoestand: de sporen zijn over het algemeen vrij diep bewaard, goed leesbaar in het vlak en niet sterk uitgelooft. Enkel de kringgreppel en mogelijke grafkuil zijn minder diep bewaard en – door de sterke uitloging – lokaal minder goed leesbaar in het vlak. Van groot belang is de impact van de ruime afgraving van de teelaarde in deze zone, waardoor enkele sporen reeds dagzoomden aan het oppervlak. Deze sporen werden uiteraard zo goed mogelijk afgedekt. Het valt echter moeilijk in te schatten welke impact de afgraving had op het globale sporenbestand. Ook moet er op worden gelet dat het sporenbestand tijdens graafwerken in het kader van verder onderzoek beschadigd wordt.

De (laat)middeleeuwse vindplaats – die bestaat uit één greppel – kent een gunstige bewaringstoestand.

- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

De waarde van de vindplaats ter hoogte van onderzoekszone WP01 wordt bijzonder hoog ingeschat. Meer dan waarschijnlijk bevindt zich hier een belangrijke funeraire zone, die mogelijk opklimt tot het neolithicum. De aanwezigheid van twee brandrestengraven lijken erop te wijzen dat de vindplaats mogelijk tot de Romeinse periode – vroege middeleeuwen als funeraire zone in gebruik was. De veelzijdigheid van de vindplaats wordt echter ook geïllustreerd door de aanwezigheid van een structuur. Naast een funeraire functie vervulde de vindplaats – mogelijk tijdens verschillende occupatiefasen – nog andere functies. Het is echter pas na verder onderzoek dat de ruimtelijke,

functionele en chronologische interpretatie van de vindplaats verder uitgediept kan worden. De mogelijkheden van het voorliggende proefsleuvenonderzoek waren gezien de erg ongunstige terreinomstandigheden (een deel van het sporenbestand lag na het ruim afgraven van de teelaarde reeds aan de oppervlakte) immers erg beperkt.

De tweede vindplaats beperkte zich tot één (laat)middeleeuwse greppel, die meer dan waarschijnlijk kadert binnen de vermoedelijke laatmiddeleeuwse occupatie binnen het terrein. Net als bij het eerder onderzoek, wordt de kern van de occupatie buiten het onderzoeksterrein gesitueerd. Deze belangrijke elementen brengen met zich mee dat de archeologische vindplaats erg laag gewaardeerd wordt. Het ligt immers niet binnen de verwachting dat tijdens verder onderzoek naar deze vindplaats belangrijke archeologische sporen of restanten aan het licht zullen komen.

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

De geplande ingrepen – het verder afgraven van de hele onderzoekszone – betekenen een volledige vernietiging van de waardevolle vindplaats. Daarenboven is de vindplaats mogelijk reeds beschadigd door de reeds uitgevoerde graafwerken. De huidige toestand van de vindplaats vormt ook een bedreiging voor de bewaringstoestand. Verder onderzoek is dan ook de enige mogelijkheid tot conservatie van de vindplaats.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Zie hierboven: behoud in situ is – onder andere gezien de huidige toestand van de vindplaats - uitgesloten.

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?

De (bijzonder) waardevolle vindplaats strekt zich uit over heel onderzoekszone WP01 (ca. 3500 m²)²¹. De sporen manifesteren zich (vrijwel) direct onder de reeds verwijderde teelaarde (ca. 14.75 – 14.95 m TAW). Een volledige vlakdekkende opgraving van deze zone lijkt noodzakelijk.

- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
 - Methodologie: belangrijk bij verder onderzoek is de huidige toestand van de vindplaats, die na het afgraven van de teelaarde op bepaalde plaatsen al aan de oppervlakte dagzoomt. De graafwerken die met de opgraving gepaard gaan moeten bijgevolg erg omzichtig en doordacht gebeuren om schade aan het sporenbestand te vermijden. Het gedeeltelijk aanvullen van de onderzoekszone met teelaarde lijkt onvermijdelijk.

²¹ 'Advieszone 1' uit PVM ANOTA ID8173 (CORNELIS 2018).

- Bepaalde sporen – cf. grafcirkel – zijn erg sterk uitgelopen, ondiep bewaard en moeilijk leesbaar in het vlak. Hiermee dient rekening te worden gehouden bij de graafwerken en de aanleg van het vlak.
 - Ondanks het feit dat de kans op intacte vuursteenconcentraties eerder klein is (cf. afgegraven terrein), blijft opmerkzaamheid voor vondsten uit de steentijden wel geboden.
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

Bodem, stratigrafie en paleolandschap:

- Op welke hoogte bevindt zich de natuurlijke bodem?
- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
- Wat was de genese van de bodemhorizonten?
- Hoe kaderen de bevindingen omtrent de opbouw en de genese van de bodem binnen de kennis over het ruimere paleolandschap?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de landschappelijke context en de archeologisch sites?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Wat was de opbouw van de antropogene stratigrafie van het onderzoeksterrein? Komen deze bevindingen overeen met de omschrijving van de algemene stratigrafie van het terrein tijdens het proefputtenonderzoek?
- Wat is de relatie tussen de stratigrafie van het terrein en de verschillende sites (per occupatiefase)?

Sporen en structuren algemeen

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving. Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen? Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja, hoeveel niveaus zijn te onderscheiden? Wat is de omvang? Komen oversnijdingen voor?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- De vindplaats vervulde mogelijk meerdere functies (funerair, residentieel(?), exploitatie en inrichting landschap), kunnen deze duidelijker afgebakend worden, zowel in de tijd als in de ruimte?
- Evolveerde de functie van de vindplaats doorheen de tijd?

- Kende de vindplaats op bepaalde momenten simultaan verschillende functies?
- Hoe stonden deze mogelijke simultane functies met elkaar in verhouding (bv. funeraire zone vs. residentiële zone)?
- Kan het sporenbestand in meerdere occupatiefasen onderverdeeld worden? Kunnen deze fasen sluitend chronologisch afgebakend worden?
- Zijn er aanwijzingen hoe de vindplaats buiten de – beperkte – onderzoekszone verderliep?

Brandrestengraven

Daterend onderzoek

- Kan het graf een sluitende datering worden toegewezen?

Fysisch antropologisch onderzoek

- Geeft het onderzoek meer inzicht in de biologische en fysiologische eigenschappen van de overledene, zoals het geslacht, de sterfteleeftijd, lichaamslengte en bepaalde metrische en erfelijke kenmerken?
- Geeft het onderzoek meer inzicht in de leefomstandigheden van de overledene, zoals de gezondheidstoestand, hygiëne en voedingsgewoontes?
- Hoe kaderen de onderzoeksresultaten binnen de resultaten van gelijkaardig onderzoek in de regio van het onderzoeksterrein?
- Hoe kaderen de onderzoeksresultaten binnen de algemene kennis over lokale en regionale demografie, sociale patronen en migratie in het verleden?

Anthracologisch onderzoek

- Welke houtsoorten werden gebruikt bij de aanmaak van de brandstapel?
- Zijn er bijzonderheden inzake de behandeling en bewerking van het hout/houtskool tijdens de voorbereiden, aanmaak en afwikkeling van de brandstapel?
- Hoe kaderen de onderzoeksresultaten binnen de resultaten van gelijkaardig onderzoek in de regio van het onderzoeksterrein?
- Wat leren de onderzoeksresultaten ons over de crematie- en begravingspraktijk? Hoe kaderen deze bevindingen binnen de kennis over deze praktijk in de regio van het onderzoeksterrein?
- Zijn er aanwijzing voor een specifieke rituele omgang met de overledene, de brandstapel of de crematieresten?

Synthese

- Welke beeld schept een synthese van de onderzoeksresultaten over de overledene, de omgang met het lichaam na het overlijden en de crematie- en begravingspraktijk?
- Hoe kaderen de onderzoeksresultaten binnen de resultaten van gelijkaardig onderzoek in de regio van het onderzoeksterrein?

- Welke bijdrage kunnen de onderzoeksresultaten leveren aan de grootschalige kennisdatabase van het CRUMBEL-project?

Grafcirkel

- Kan de grafcirkel sluitend gedateerd worden?
- Kan de interpretatie van het spoor als grafcirkel bevestigd worden?
- Kan de (voorlopige) interpretatie van de grafkuil bevestigd worden?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
 - 1 OSL datering (datering grafcirkel indien nodig)
 - 5 ¹⁴C-dateringen (waardering en analyse) (datering brandrestengraven en andere sporen)
 - 2 pollenanalyses (waardering en analyse) (bv bij aanwezigheid waterput)
 - 2 dendrochronologische dateringen (waardering en analyse) (bv constructiehout waterput)
 - 3 analyses macroresten (dierlijke en plantaardige resten, waardering en analyse)
 - Conservatiepost: €500.
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

2.5 Besluit

2.5.1 Potentieel op kennisvermeerdering

De geplande ingrepen – het verder afgraven van de hele onderzoekszone – betekenen een volledige vernietiging van de waardevolle vindplaats ter hoogte van onderzoekszone WP01. Daarenboven is de vindplaats mogelijk reeds beschadigd door de reeds uitgevoerde graafwerken. De huidige toestand van de vindplaats vormt ook een bedreiging voor de bewaringstoestand. De waarde van de vindplaats ter hoogte van onderzoekszone WP01 wordt bijzonder hoog ingeschat. Meer dan waarschijnlijk bevindt zich hier een belangrijke funeraire zone, die mogelijk opklimt tot het neolithicum. De veelzijdigheid van de vindplaats wordt echter ook geïllustreerd door de aanwezigheid van een structuur. Naast een funeraire functie vervulde de vindplaats – mogelijk tijdens verschillende occupatiefasen – nog andere functies. Het is echter pas na verder onderzoek dat de ruimtelijke, functionele en chronologische interpretatie van de vindplaats verder uitgediept kan worden. Verder onderzoek is dan ook de enige mogelijkheid tot conservatie van de vindplaats.

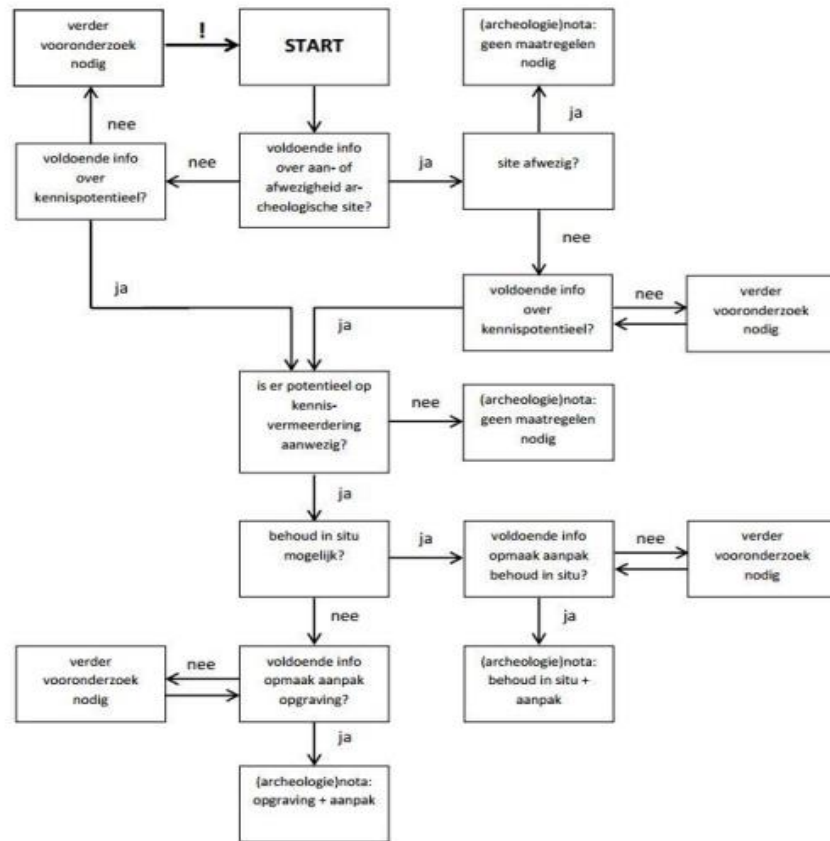
2.5.2 Volledigheid vooronderzoek

Volgens de *Code van Goede Praktijk*²² paragraaf 5.2. dient na elke fase van het vooronderzoek (in deze een proefsleuvenonderzoek) te worden afgewogen of verder archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Bij deze afweging kan men beroep doen op een beslissingsboom (zie Figuur 26). Voor de voorliggende nota komt men tot volgende conclusie:

- Voldoende info aanwezigheid site: ja (zie hierboven).
- Site aanwezig: ja.
- Voldoende info over het kennispotentieel: ja.
- Kennispotentieel aanwezig: ja.
- Behoud in situ mogelijk: neen.
- Voldoende info opmaak PvM opgraving: ja.

Gevolg: **einde van het vooronderzoek, resultaat: nota met PvM voor opgraving.**

²² AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019

Figuur 26: beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.²³

²³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019, fig.3

3 Samenvatting

De voorliggende Nota omvat de rapportage van het uitgestelde vooronderzoek geadviseerd in het Programma van Maatregelen bij archeologienota ID8173. Deze archeologienota werd opgesteld in het kader van de aanleg van een groenbuffer rond een industrieterrein in Wielsbeke – Ridder de Ghellinckstraat 9. Het vooronderzoek omvatte enkel een proefsleuvenonderzoek.

Het onderzoeksterrein kon in twee deelzones onderverdeeld worden: ter hoogte van WP02 en WP03 is het sporenbestand opvallend mager, terwijl er zich ter hoogte van WP01 een erg waardevolle archeologische vindplaats situeert. Deze vindplaats omvat onder andere een grafcirkel met een mogelijke grafkuil, een (deel van een) structuur (mogelijk een vierpostenspieker), twee brandrestengraven en een greppelsysteem. Het is bij een gebrek aan vondstmateriaal moeilijk een concrete ouderdom aan de vindplaats toe te wijzen.

De waarde van de vindplaats ter hoogte van onderzoekszone WP01 wordt bijzonder hoog ingeschat. Meer dan waarschijnlijk bevindt zich hier een belangrijke funeraire zone, die mogelijk opklimt tot het neolithicum. De veelzijdigheid van de vindplaats wordt echter ook geïllustreerd door de aanwezigheid van een structuur. Naast een funeraire functie vervulde de vindplaats – mogelijk tijdens verschillende occupatiefasen – nog andere functies. Het is echter pas na verder onderzoek dat de ruimtelijke, functionele en chronologische interpretatie van de vindplaats verder uitgediept kan worden. De mogelijkheden van het voorliggende proefsleuvenonderzoek waren gezien de erg ongunstige terreinomstandigheden (een deel van het sporenbestand lag na het ruim afgraven van de teelaarde reeds aan de oppervlakte) immers erg beperkt.

De tweede vindplaats beperkte zich tot één (laat)middeleeuwse greppel, die meer dan waarschijnlijk kadert binnen de vermoedelijke laatmiddeleeuwse occupatie binnen het terrein. Net als bij het eerder onderzoek, wordt de kern van de occupatie buiten het onderzoeksterrein gesitueerd. Deze belangrijke elementen brengen met zich mee dat de archeologische vindplaats erg laag gewaardeerd wordt. Het ligt immers niet binnen de verwachting dat tijdens verder onderzoek naar deze vindplaats belangrijke archeologische sporen of restanten aan het licht zullen komen.

De geplande ingrepen – het verder afgraven van de hele onderzoekszone – betekenen een volledige vernietiging van de waardevolle vindplaats. Daarenboven is de vindplaats mogelijk reeds beschadigd door de reeds uitgevoerde graafwerken. De huidige toestand van de vindplaats vormt ook een bedreiging voor de bewaringstoestand. Verder onderzoek is dan ook de enige mogelijkheid tot conservatie van de vindplaats. Een volledige vlakdekkende opgraving van deze zone (ca. 3.500 m²) lijkt noodzakelijk.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Zicht op de reeds aangelegde talud in het zuidwestelijke deel van onderzoekszone WP03. Hier was onderzoek uiteraard niet langer mogelijk.	9
Figuur 2: Overzicht van onderzoekszone WP01. Het erg ruim afgraven van de teelaarde had tot gevolg dat duidelijk leesbare archeologische sporen – zoals brandrestengraf S.1.014 – reeds dagzoomden (zie onderaan).	9
Figuur 3: Referentieprofiel 1.1 (links); met aanduiding horizonten (rechts).	13
Figuur 4: Referentieprofiel 3.1 (links); met aanduiding horizonten (rechts).	14
Figuur 5: Referentieprofiel 3.3 (links); met aanduiding horizonten (rechts).	15
Figuur 6: Kringgreppel S.1.010 in het vlak.	20
Figuur 7: Kringgreppel S.1.010 in het vlak, met centraal de uitgeloopte (graf-)kuil S.1.015.	22
Figuur 8: (restanten van) Brandrestengraf S.1.009 in het vlak.	23
Figuur 9: Detail van S1.014. De spikkel verbrand bot is rond omcirkeld.	24
Figuur 10: overzicht van STR01 in het vlak.	25
Figuur 11: Coupe op S1.005.	26
Figuur 12: kuil S.1.011 in het vlak en in de coupe.	27
Figuur 13: enkele kuilen in onderzoekszone WP03 (vlnr, vbno: S.3.003, S.3.005, S.3.007 & S.3.011).	28
Figuur 14: Coupe op kuil S.3.004.	29
Figuur 15: Greppel S.1.001 in het vlak.	30
Figuur 16: Greppel S.1.013 in het vlak.	30
Figuur 17: Coupe op greppel S.3.002.	33
Figuur 18: Fragment handgevormd aardewerk V03.	36
Figuur 19: Fragment vroegrood aardewerk V08.	36
Figuur 20: Ensemble grijsgebakken aardewerk V09 uit greppel S.3.002.	36
Figuur 21: Pijpensteel V11.	37
Figuur 22: Silexfragmenten V04.	38
Figuur 23: Silexfragment V07.	38
Figuur 24: Silexfragment V10.	38
Figuur 25: Funeraire en bewoningssporen uit de metaaltijden te Wielsbeke- Maurissenstraat en Lobeekstraat (Beke & Van den dorpel 2017:112 (Fig.112)).	42
Figuur 26: beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.	53

4.2 Tabellenlijst

Tabel 1: Werkput 1 Profiel 1	11
Tabel 2: Werkput 3 Profiel 1	13
Tabel 3: Werkput 3 Profiel 3	14
Tabel 4: Inventaris van de silexvondsten.	37

4.3 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (1:8.000; digitaal; 06/06/2018).	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (1:2.500; digitaal; 06/06/2018).	2
Plan 3: Voorstel inplanting van de proefsleuven zoals in archeologienota ID8173 (1:2.500; digitaal; 18/07/2018).	6
Plan 4: Overzicht uitvoer onderzoek (1:2.000; digitaal; 03/04/2019).	7
Plan 5: Overzicht profielregistraties (1:1.600; digitaal; 0./04/2019).	12
Plan 6: Overzicht vlakhoogtes (in m TAW) (1:1.600; digitaal; 03/04/2019).	16
Plan 7: Maaiveldhoogtes (in m TAW) (1:1.600; digitaal; 03/04/2019).	17
Plan 8: Allesporenkaart op GRB-kaart (1:1.600; digitaal; 03/04/2019).	18
Plan 9: Detail kringgreppel S.1.010 en mogelijke grafkuil S.1.015 (1:75; digitaal; 02/04/2019).	21
Plan 10: Detail STR01 (1:35; digitaal; 02/04/2019).	26

Plan 11: Weergave sporen onderzoekszone WP01 op de Poppkaart (1:750; digitaal; 05/04/2019).	31
Plan 12: Weergave sporen onderzoekszone WP01 op de Poppkaart (oostelijke zone) (1:750; digitaal; 05/04/2019).	32
Plan 13: Weergave sporen onderzoekszone WP01 op de Poppkaart (westelijke zone) (1:750; digitaal; 05/04/2019).	32
Plan 14: Weergave sporen onderzoekszone WP02-WP03 op de Poppkaart (1:750; digitaal; 05/04/2019).	34
Plan 15: Synthesekaart I (1:1.750; digitaal; 05/04/2019).	44
Plan 16: Synthesekaart II (1:2.500; digitaal; 05/04/2019).	45

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 3.0)*, Brussel.
- BEKE, F. & VAN DEN DORPEL, A., 2017. *Grafheuvels uit de metaaltijden en bewoning uit de Late IJzertijd en de Romeinse periode. Archeologische opgraving te Wielsbeke "De Maurissenstraat".*, Brugge.
- CORNELIS, L., 2018. *Archeologienota Wielsbeke Ridder de Ghellinckstraat 9 Groenbuffers*, BAAC Vlaanderen Rapport nr. 848, Gent (Mariakerke).
- DEMOEN, D. et al., 2017. *Archeologienota Wielsbeke – Agristo Waterzuivering. Deel II: Verslag van Resultaten*, Gent.
- DEMOEN, D. & SCHEERS, A.J., 2018. *Archeologienota Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat*. BAAC Vlaanderen Rapport 625, Gent (Mariakerke). Available at: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7212>.
- DOV VLAANDEREN, 2018a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2018b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- SCELLENS, S. & DEMOEN, D., 2019. *Nota Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat 9, hoofdkantoor: Verslag van Resultaten*, Gent (Mariakerke).

6 Bijlagen

6.1 Kaartmateriaal

6.2 Lijsten

6.2.1 Sporenlijst

6.2.2 Vondstenlijst

6.3 Referentieprofielen